This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

VÄGLEDNING I FISKE

AF

GUSTAF SCHRÖDER

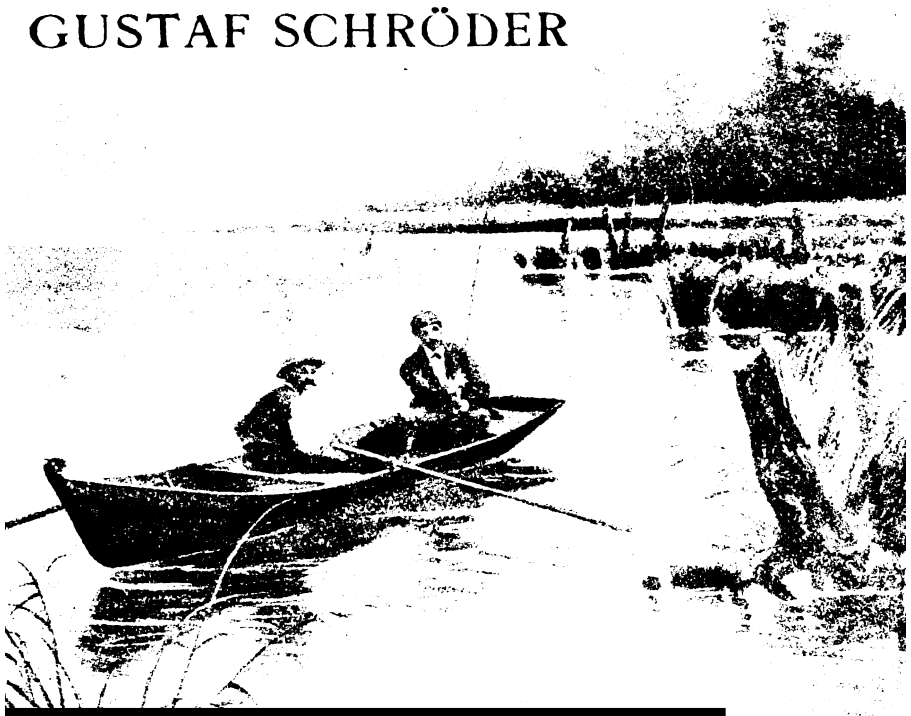

Vägledning i fiske

Gustaf Schröder

Digitized by Google

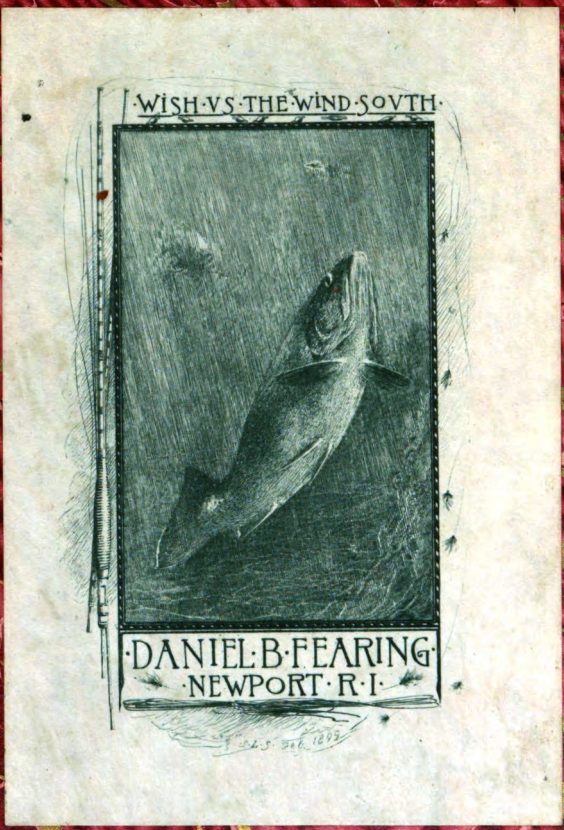

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

VÄGLEDNING I FISKE

AF

GUSTAF SCHRÖDER

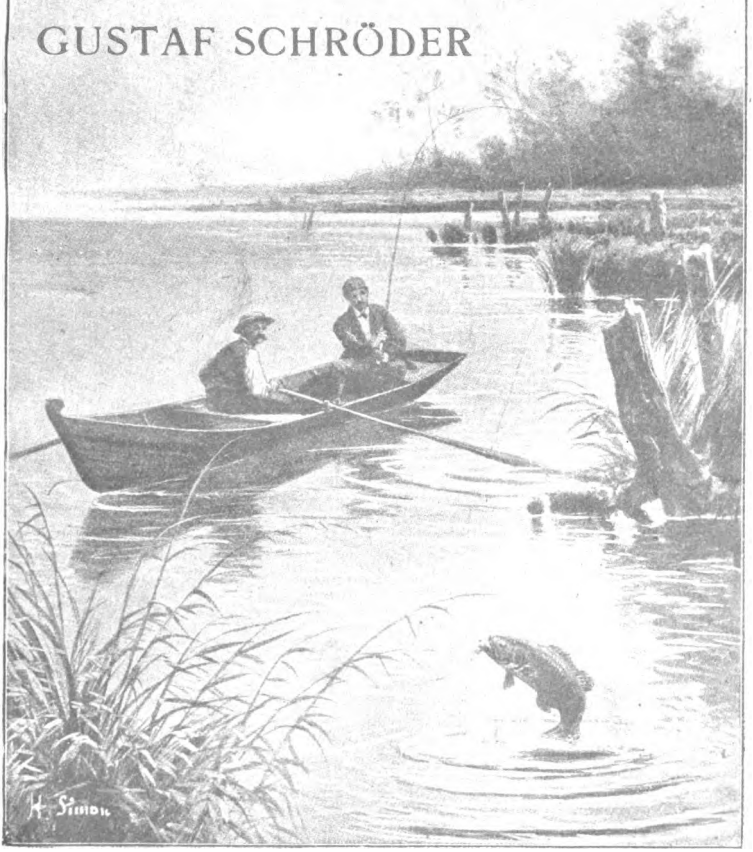

STOCKHOLM, ALF. SAMUELSSONS FÖRLAG.

Digitized by Google

Digitized by Google

VÄGLEDNING

I

FISKE

AF

GUSTAF SCHRÖDER

MED ÖFVER 50 ILLUSTRATIONER

STOCKHOLM
ALF. SAMUELSSONS FÖRLAG

Digitized by Google

HARVARD COLLEGE LIBRARY
GIFT OF
DANIEL B. FEARING
19 JUNE 1915

F 1480.79

STOCKHOLM
KÖERSNERS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG 1900.

Digitized by Google

FÖRORD.

Föreliggande lilla uppsats är icke afsedd för äldre och vana fiskare och allra minst för yrkesfiskare, utan endast för den glada skara, som vid vårens inträde begifver sig ut för att stärka själ och kropp med frisk luft i bergsbygden eller bland holmar och skär, på grönskande kullar och blå vatten i vårt sköna fosterland; jag menar för *sommargäster* och *turister.*

Det finns äfven en tredje part, som af gammalt kallas flyttfåglar. Dessa tre ha mycket gemensamt. De komma samtidigt, slå sig till, där det passar dem, i slott eller i koja, lefva sommaren lång i all trefnad och sämja i närheten af hvarandra, skänka hvarandra ömsesidigt nöje och sjunga hvar och en efter sin näbb; och nästan samtidigt bryta de upp, när dagarna bli kulna och vinden tjuter i knuten — för att åter sammanträffa följande vår.

Det är för dessa förstnämnda, som min förläggare önskat få en liten ledning i fiske till nytta och nöje för kommande tid jämte anvisning på den redskap, som den oerfarne behöfver för att fånga en fjärde grupp af frilefvare, kanske de mest fria af alla — fiskarna.

Digitized by Google

Ärligt har jag sagt min förläggare, att han kunde finna många, många, som kunde uppfylla hans önskan långt bättre än jag, som idkat fiske icke endast för nöjes skull, utan mången gång af behof.

»Jaså! Jaha! En uppsats skall jag likafullt ha,» blef svaret.

Och här är den.

Författaren.

Digitized by Google

Till sommargästen.

Antagande för alldeles gifvet, att ni förbehållit er rätt att fiska, där ni tänker tillbringa den vackra årstiden, och därtill att ni försett er med en båt, tänker jag ock, att ni begifvit er af och tagit er boning i besittning, så snart vattnen blifvit något så när isfria.

Jag antager äfven, att ni kommit er i ordning och, litet medtagen af de många bestyr, ni haft, slagit eder ned i gungstolen för att njuta en stunds kroppslig hvila. —

Läs då igenom fiskeristadgan!

Gifvetvis är ni intresserad af fiske, och om ni icke är det, så kan det dock vara bra att veta, att ingen fisk, intet vildt smakar så bra som det, man själf skaffat. Jag tänker för öfrigt, att er bättre hälft eller den andra person, som sköter edra matbestyr, låter er veta, att fisk måste skaffas.

Ja visst, och så beslutar ni er för att själf fånga, hvad ni behöfver. Från pojkåren vet ni, att ni kan meta, men ännu nappar icke fisken. Ni får försöka med något annat, och för att få fisk så tidigt på våren är klokast at försöka med tvångs- och listfiske: med ryssjor och nät.

Digitized by Google

Ryssjor.

Äro viken och landet, där er sommarbostad är belägen, flacka, eller är där, som man säger, långgrundt vid stränderna, är det fördelaktigt att utlägga en risgård från land, tills man hinner ett djup, lagom för ryssjans öfre kant, då dess nedre står på botten. Ryssjor äro i allmänhet af två slag, enarms- och trearmsryssjor, hvartill kommer hängryssjan eller lakstruten. Har ni lagt ut risgård, lämpar sig enarmsryssjan bra. Ni nedsätter då armens ände, där risgården slutar, spänner så denna stramt och fäster den vid en stadig stör. Enarmsryssjan är försedd med en båge vid

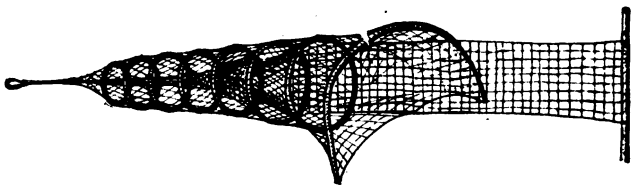

Fig. 1. Enarms- eller bågryssja.

ingången och lämpar sig bra vid fiske i nästan alla vatten och torde vara den mest använda i Stockholms skärgård (Fig. 1).

I denna ryssja fångas under lektiden abborre, braxen, id och lake samt så snart isen går bort, gädda, och en tid därefter abborre och sist braxen. I april—juni tages id bäst i strömmar eller elfvar; lake* i december—februari. Olika tider för olika vatten.

---

* För lakfångst brukas i en del sjöar, däribland Siljan, att i stället för risgårdar och landarm på bågryssjan på kant utsätta nysågade bräden för att leda laken in i ryssjan. Fångsten lyckas en del år bra.

Digitized by Google

Trearmsryssjan har rund ingångsbåge och kan utsättas, på samma sätt som bågryssjan, i grunda vikar, men lämpar sig bättre för strömmar, åar, bäckar och stora diken, i hvilka fisken går upp vid högre vattenstånd (Fig. 2).

Mellersta armen fästes nära stranden med en stadig stör, därpå ros hela ryssjan ut rätlinigt med landarmen, sträckes och fästes stadigt. Sedan utsträckes först den ena, så den andra sidoarmen,

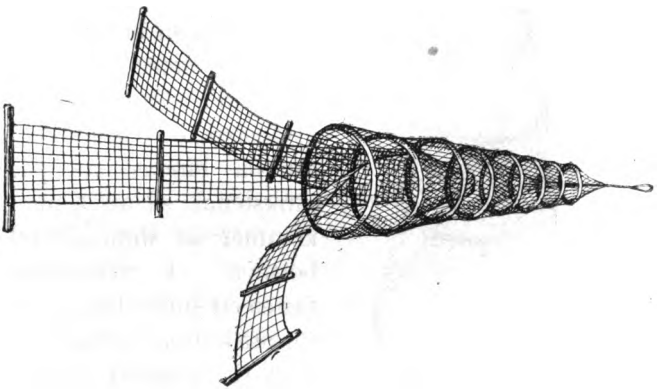

Fig. 2. Trearmsryssja.

så att de stå i lika vinklar mot midtelarmen. Tillse, att såväl ryssjan som armarne stå vid botten.

I trearms- eller rundbågsryssjan fångas samma slags fisk som i bågryssjan, ehuru det händer, att man äfven en och annan gång kan få andra fiskslag.

Ryssjor finnas att köpa både i städerna och i landsorten, i Stockholm hos Leidesdorff, Widforss m. fl. och af flere former och till olika priser. Sommargästen torde bli belåten med en sexringad

Digitized by Google

ryssja af linnetråd och till ett pris af ungefär 2: 25 à 3 kr.

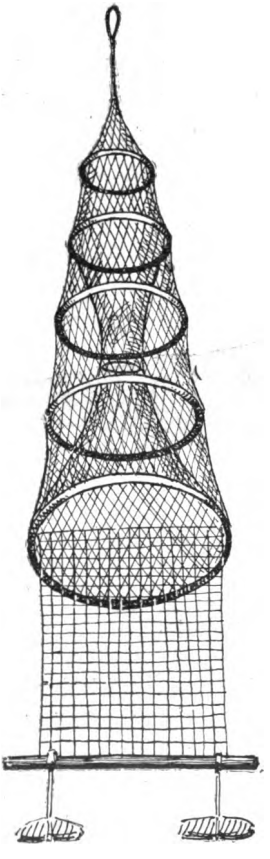

Fig. 3. Hängryssja eller lakstrut.

Hängryssja eller lakstrut.

Denna användes uteslutande för lake under och strax före dennas lektid. Som af figuren (Fig. 3) synes, utgår från nedre ringen en vid pass en half meter lång nätarm, vid hvilken en pinne är fästad, och intill densamma bindas ett par sänkstenar, så att armen kommer att sluta sig till bottnen. I strutändan fästes ett snöre, långt nog för att kunna nedfira ryssjan till bottnen. Därpå fästes snöret vid en stör eller stake, lång nog för att kunna hvila tvärs öfver isvaken. Ryssjorna utsättas på stengrund, där laken plägar leka, och på 5 till 10 meters djup. Pris kr. 1: 25 à 1: 50.

Samtidigt med ryssjan, t. o. m. tidigare, d. v. s. redan innan vattnen äro fullkomligt isfria, bör man utlägga

Digitized by Google

Nät.

Sådana finnas af olika groflek och djup. Innan sommargästen blir mera van fiskare, kunna med skäl förordas de, som äro bodda och fångade eller fullt färdiga att läggas ut.

För gädda och gös: djup 4 à 5 fot, groflek 7 à 8 hvarf per fot.

För gädda, abborre och sik: djup 4 à 5 fot, groflek 10 hvarf per fot.

Med fyra à sex sådana af hvarje sort torde sommargästen reda sig, ifall fisketillgången är någorlunda god.

Nätet utlägges i vikar, i sund och vid uddar, så att dess ena ände lägges in på land, hvarpå man ror rätt ut och lägger nätet så löst, att det ligger i små rynkor. Spännes nätet, fiskar det sämre, och det händer nog, att om nätet ligger hårdt spändt, så att fisken stöter nosen emot trådarna, den vänder om. Man må tillse, att nätet följer bottnen, men det bör därför icke vara försedt med alltför tunga sänken.

Näten utläggas vid solnedgången och upptagas vid sex- à sjutiden morgonen därpå. I närheten af bostaden bör sommargästen uppsätta vid pass ett dussin väl barkade, släta och tämligen grofva störar på ungefär 10 à 12 fots mellanrum och af en längd om ungefär 6 fot ofvan jord. De komma att stå tillräckligt stadigt, om de nedstötas en och en half à två fot i marken.

I störens öfre ände borras, tvärt igenom denna, ett tämligen groft hål, och genom hålet trädes en något svängd pinne, passande till hålet.

Digitized by Google

Man kan då hänga nät på båda sidor om störarna. Ju längre man gör pinnarne, dess flere nät kan man hänga på »steglet» (Fig. 4).

Ju kortare tid, man behöfver för att komma hem och få näten upphängda till torkning, dess bättre fara de. I den mån de upphängas, utplockas fisken jämte all orenlighet, som finnes på näten, såsom slem, grodyngel, ris och gräs.

Ju försiktigare och ordentligare ni lägger ut och tager upp näten, dess längre hålla de. Nät

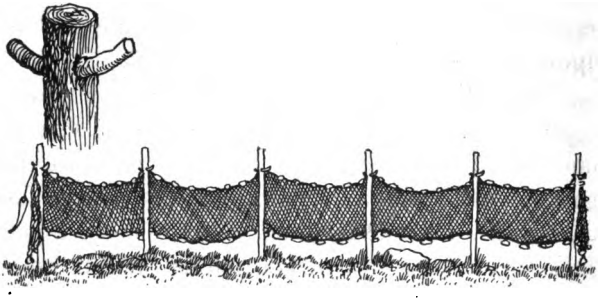

Fig. 4. Nätstegel.

hafva benägenhet att fastna i allting. Blif vid sådana tillfällen icke »arg» och »slit och bit», ty då rycker ni sönder dem och får hål i nätet, och ni kan vara öfvertygad om, att fisken finner hålet och går igenom det. Hetta och slarf vid fiske straffa sig omedelbart.

Undvik att ha näten liggande ute i flere dagar och nätter, äfven om ni hvarje dag urplockar fisken och någorlunda afskakar det slem och dy, som fastna på dem. De bli genom att ligga länge i vatten, utan att emellanåt få torka, sköra och brista lätt.

Digitized by Google

Då ni rifvit sönder ett nät, så dröj ej med att laga det.

När ni först på våren lagt ut näten på föreskrifvet sätt, fångar ni nästan uteslutande gäddor. Efter någon tids förlopp blir fångsten mindre, men ni får då också en och annan abborre. Möjligen undrar ni öfver förhållandet, och lösningen på gåtan får ni, om ni skaffar er någon uppsats om fiskevård och fiskodling.

Kortfattade och lätt begripliga sådana finnas bland studentföreningen **Verdandis småskrifter** af d:r *Carl Cederström,* och i *Landthushållning* af *Filip Trybom* jämte många flere. De sommargäster, som ämna bedrifva fiske för nytta och nöje, böra taga kännedom om dessa skrifter i fiskevård och fiskodling, ty af dem kan man lära, att den, som tager fisk ur vattnet, också är skyldig att lämna ersättning för, hvad han tager, och med mycket litet arbete och ringa kostnad kan han lämna tusen och åter tusenfaldt igen blott genom att, då han på våren börjar sitt gäddfiske med ryssja och nät, offra en eller en half timmes arbete på att vid fiskevikens midt eller vid en af dess stränder utlägga en

Vase.

Genom att slå ned några störar af tre à fyra meters längd i en cirkel på två à tre meters djup och däruti nedsticka gran- och löfbuskar, skall fiskaren kunna bereda fiskarna en önskvärd lekplats, där de kunna lägga sin rom, och det utkläckta ynglet finna skydd. Har ni nedslagit störarne, behöfver ni icke genast fylla rummet mellan dem med ris

Digitized by Google

och buskar, det kan ske, när tid och lust finnas. Om risvasen vill flyta, kastas sten på den, så att riset sjunker till botten, då mera ris pålägges, tills det sticker upp öfver vattnet. Kommer ni så åter följande år, påfylles denna, och anlägges så en ny vase. Gör ni detta, får ni hvarje år mera och mera fisk.

Ståndkrok.

Förmodligen har ni på edra nät eller i ryssjorna fått en och annan mört. Mörten värderas föga som människoföda, om man har tillgång på gädda eller abborre eller ännu värdefullare fisk. Men mörten kan och bör användas för att skaffa mera välsmakande fiskar, hvartill han ock lämpar sig särdeles bra.

Se till, att då ni urtager mörten ur nät eller ryssja, ni far varsamt med honom, icke i onödan afrifver fjäll eller klämmer och drager honom genom nätmaskorna, utan handtera den sprittande och glänsande fisken så varsamt ni kan, och ha ett kärl med rent vatten till hands att släppa den i för att bibehålla honom vid lif. Här nedan skall ni finna, hvad en frisk och färdig mört duger till.

Sedan gäddan lekt ut efter islossningen, är hon hungrig och i ständig rörelse. Då brukar man utsätta krok för att fånga den. På kroken måste finnas bete, och därtill passar mörten förträffligt.

De krokar, man först utsätter om våren, kallas ståndkrok, kastkrok och äfven stångkrok, det senare emedan de i en del orter fästas på en i

Digitized by Google

sjöbotten nedtryckt stång. Den ståndkrok, jag funnit bäst, är lätt åstadkommen och lätt att sköta, emedan den med mycket litet besvär kan flyttas från ett till ett annat ställe, om man råkat lägga den, där ingen fisk stryker fram.

Sättet är följande. Man medtager ett nystan refgarn (därom längre fram), ror ut till en vass, ett grund, en udde eller till öppningen af en vik, där man förmodar, att fisk går fram.

En sten af en knytnäfves storlek bindes i änden af refven, slänges öfver bord och sjunker till botten. Då refven står någorlunda rätt upp och ned, fäster man på den ett flöte eller en boj. Därtill duger ett vanligt vedträ, helst af gran. Löfträ duger ej, emedan det snart sjunker. Flöten eller bojar af kork finnas att köpa i sportmagasinen, men kunna mycket väl undvaras.

Sedan flötet blifvit utlagdt, afmäter man ett par meter af refven, på hvilken slås en ett finger lång ögla, och genom en löpsnara fästes därvid den s. k. ståndkroken. Den är dubbel och försedd med mässingstafs och finnes att köpa i alla sportmagasin och äfven i hvarje järn- och annan diversehandel i landsorten. Så som den är konstruerad kan den emellertid icke af mig hvarken gillas eller förordas, emedan den är afsedd att brukas så, att mässingstråden trädes in genom munnen och ut genom anushålet på fisken, hvilket jag anser obarmhertigt, emedan betesfisken onödigt pinas. Jag brukar därför göra mina ståndkrokar själf. De äro mycket enkla och lätta att göra.

Digitized by Google

Man köper några meter glödgad mässingstråd af en fin strumpstickas tjocklek, afklipper en bit till längd af 20 à 22 cm. och gör en liten ögla i hvarje ände, som tillvrides med en vanlig tång, därpå en annan om c:a 6 cm:s längd och gör öglor i äfven denna, hvaraf den ena inträdes i öglan på den långa tråden. Samtidigt med tråden köper man några dubbla ståndkrokar.

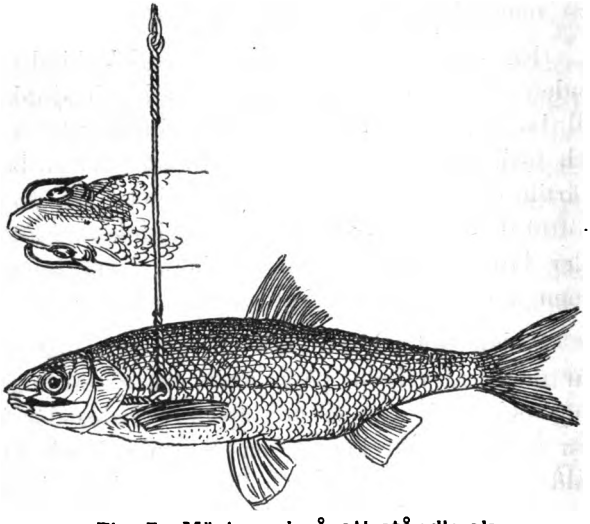

Fig. 5. Mört med påsatt ståndkrok.

I Leidesdorffs illustrerade priskurant finnas de afbildade på sidan 33 i olika storlekar. Jag har funnit n:r 1, 2, 21 och 22 ändamålsenliga.

Man måste göra sig flere ståndkrokar, så att de nedre eller närmast kroken befintliga och kortare delarne äro olika långa. Ty denna krok är icke afsedd att stickas i munnen och ut i anus, utan den är så konstruerad, att den långa

Digitized by Google

änden skall utsticka genom ganen, och den korta änden får ej vara längre, än att den räcker, kroken inberäknad, till ganen, eller lika långt som fiskens hufvud. Där skall leden eller de två sammanfogade mässingstrådarna mötas (Fig. 5). På detta sätt såras icke fisken, lider mindre af att vara fängslad, kan någorlunda fritt röra sig, så långt refven räcker, och lefver ofta flere dagar, men säkert öfver en natt, hvarefter han af fiskaren bör befrias och återfå sin frihet. Till sådant bruk har jag funnit mörten bäst, ehuru äfven abborrar och andra fiskar duga till bete på ståndkroken. (Fig. 6).

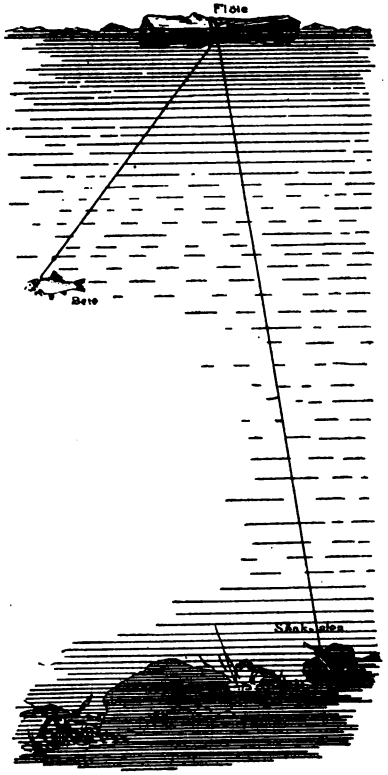

Fig. 6. Huru ståndkroken bör utläggas.

Vår och sommar får man mest gäddor, men äfven större abborrar, en och annan gös och med god tur en lax. Längre fram mot hösten sänker man agnfisken, och då händer, att man får en större ål och äfven en fullvuxen lake.

Digitized by Google

Vid allt krok- eller agnfiske bör man vara försedd med en s. k. undertagshåf. Längre fram mera om den.

Sommargästen kan först på våren knappast sysselsätta sig med annat fiske än det ofvannämnda med ryssjor, nät och ståndkrok, och det är nästan alldeles gifvet, att han icke har nöje af något annat samt att han ej heller behöfver andra fiskedon för att fylla dagliga behofvet af fisk. Visserligen brukar man begagna långref, betad eller agnad med nors, tidigt på våren för fångande af gädda och lake, hvarom mera nedan, men både kvällar och morgnar äro ännu kyliga liksom vattnet, hvarför långrefsfiske vårtiden icke är lockande. Därmed kan man vänta.

Vid början af juni tillkommer ett nytt sätt att fånga fisk, som är både nöjsamt och lönande, då man passar tid och väder; jag menar

Mete.

Ett gammalt ordspråk säger: »*Redskapen göra mästaren*». Jag vet ingenting, på hvilket detta kan tillämpas med så stort fog som på fiske. Ty ju finare, smäckrare, ändamålsenligare ett fiskredskap är, dess bättre och större blir fångsten.

Mete är olika i lugnvatten och i strömmar. Vi skola först sysselsätta oss med mete i lugnvatten, d. v. s. i sjöar och tjärnar samt sakta rinnande elfvar och åar.

Mete i lugnvatten.

Tiden för lönande mete är olika för olika år och olika orter. I mellersta Sverige torde tiden

Digitized by Google

för lönande mete icke inträffa förr än i början af juni och fortgå in i oktober, i en del vatten längre. Nöjsammast och äfven mest gifvande synes vara tiden mellan 15 juni och 15 augusti, ehuru man äfven några dagar före och efter den tiden kan göra goda fisken, ehuru därtill fordras erfarenhet. Man måste ock taga hänsyn till hvilket fiskslag, man önskar fånga. Man kunde gärna vid metfiske skilja fiskarne i *vårfiskar*, d. v. s. löja, mört, spigg, abborre, gers m. fl., och i *höstfiskar* eller de, som den tiden nappa bäst: abborre, laxöring m. fl.; men som denna lilla uppsats icke är afsedd för andra än nöjesfiskare, så kan här ej bli fråga om några större eller långvarigare fisken.

Det finnes väl få, som icke försökt sig på att meta och icke väl känna till, hur ett metspö ser ut. En liten anvisning om, huru det bör se ut, och huru det skall begagnas, vill jag dock söka lämna.

Metspön kan hvar man göra sig själf, men det är fördelaktigt att ha dem raka, lätta, böjliga, släta och mörka, förfärdigade af unga granar samt afhyflade i rotändan och försedda med toppar af veka rönntelningar. De äro goda nog, då man fiskar i båt.

Bättre äro gifvetvis de, man köper i sportmagasinen af hela bamburör eller i delar. Metspön i käppformat torde vara de, som lämpa sig bäst för allt mete. De äro lätta att frakta och behagliga att bruka. De passa äfven för turister, ty till dem finnas små rullar, som man lätt påskrufvar, och då äro de lämpliga för forell-

Digitized by Google

eller laxöringmete i små älfvar och bäckar. Med ett käppspö af pepparrör i tre delar bör man vara belåten, ehuru två dylika äro bra att ha.

Fiskar man i båt, är nödigt att ha en undertagshåf, emedan det händer, att man får så stora fiskar, att man icke kan eller vågar att lyfta dem öfver båtkanten, ty, som förr antydt är, fiskar man bäst med fina refvar och små krokar.

Undertagshåfven är bra, ty heta och ovana metare bruka häftigt rycka upp fisken, så häftigt t. o. m., att fisken ibland icke kommer i båten, utan faller i sjön på dess andra sida och då — adjö!

En metare, som vill göra sin sak väl, behöfver äfven andra ting. Först en god båt med goda åror jämte sådana till reserv, ankartross med ankare eller sten, båtshake och öskärl. Därnäst måste han hafva agn och först på våren s. k. metmask.

Om de lärde skilja på metmaskar vet jag icke, men för fiskaren te de sig olika:

1:o. Den, som vistas i mycket fet jord och i gödselhögar;

2:o. Den, man också finner i fet jord, men förnämligast vid garfverierna i därvarande barkhögar;

3:o. Den, man finner i trädgårdsland;

4:o. Den, man finner i torfjord.

Alla dessa duga till bete, men te sig olika för fiskaren.

Abborren tycker mest om n:r 1.

Mört, löjor, elrizan n:r 2.

Mindre omtyckt af alla är n:r 3.

Digitized by Google

Detsamma gäller om n:r 4.

Man får visserligen fisk på alla, men det blir skilnad. Den mörka, sega och någorlunda lifliga n:r 1 tager fisken gärna; ännu hellre n:r 2; denna slingrande och gulrandiga lilla mask smakar mörten, löjan och elrizan bäst.

De båda andra sorterna äro icke så lifliga, se bleka och mindre aptitliga ut och slingra sig icke, sedan de kommit i vattnet, hvilket dock eggar fiskarne att sluka dem.

Vidare finnas daggmasken, pinnmasken och trämasken, hvilka hvarken begagnas eller äro lämpliga vid mete i lugnvatten, men däremot äro bra i strömmar och forsar likasom till agn på långrefven.

Vid mete i samma båt ha somliga tur och andra icke. Det händer ibland, att en af de metande får fyra, fem fiskar, under det de andra få en à två, och detta fastän deras refvar ligga helt nära hvarandra. Nå ja, möjligen finns det här i lifvet folk, som framför andra har, som det heter, tur, men hvad nu mete angår, får den, som har de finaste och bästa redskapen och kan sätta sin mask på kroken samt förstår att utvälja en liflig sådan, de flesta fiskarne. Erfarenheten skall snart lära metaren att lämpa maskens storlek efter det fiskslag, som han vill fånga. Så får man till agnfisk, d. v. s. löjor, små mört och elrizor, begagna små krokar samt fina, ytterst små och fina maskar. Saknas sådana, kan man nypa af dem, så att blott en liten bit på en och en half cm. blir utom krokspetsen, och har man då valt en liflig mask, som slingrar sig utanför den på kroken

Digitized by Google

befintliga delen, så är god, nästan säker utsikt till att få fisken att nappa.

Har man en för stor, illa påsatt, blek och nära död mask på kroken, får man ytterst sällan fisken att nappa, likaså om kroken sitter med udden utom masken och icke döljes af den.

För agnfiske med krok kunna rekommenderas: de i Lundgrens och Leidesdorffs priskuranter förekommande krokprofven n:r 75, 76 och 78. *Blå engelsk krok*, snedböjd med plattor; för mindre öfvade fiskare 11, 12 och 14 med öglor. *Lackerad Limerick-krok* jämte finaste silkesref och guttafs.

För sådana små agnfiskar är ej nödigt att begagna flöten, men om sådana begagnas, böra de vara ytterst små, t. ex. enligt Lundgrens priskurant n:r 20. Eljest duger mycket bra en enkel rotände af en pennfjäder.

Agnfisken är skygg och spritter undan, om ett större flöte faller på vattnet, helst då det slänges däri med fart öfver hufvudet.

Det är alltid klokast att slänga ut en metref, försedd med flöte, från handen, och detta finner den nybörjande metaren snart själf.

Gifvetvis vill fiskaren, så vidt möjligt är, ha sin agnfisk lefvande, och därtill fordras en sump. Sådana finnas hos både Leidesdorff och Lundgren.

Är fiskarens båt så inrättad, att i den finns sump, är det så mycket bättre.

Att meta upp agn är mycket nöjsamt, då man lyckas påträffa ett stim. Skall man ha ett större antal sådana, drager det dock tid. I den lilla fisksump, man har under det man

Digitized by Google

fiskar, är vanligtvis också utrymmet för litet. Agnfisken dör, om den skall förvaras där, tills man hunnit skaffa mera, t. ex. för några hundra krok långref. Det är därför nödigt att ha en större, helst fast fisksump vid båtbryggan, så stor att så väl agn som den större fisk, man vill bibehålla vid lif för framtida behof, kunna lefva däri.

På samma sätt förhåller det sig med metmask. Det är icke alltid den finns att få, där man bor, och icke heller alltid, som man kan få så många man vill på en gång. Därför må man ock för dem skaffa sig en behållare. Därtill duger en vanlig trälåda. Den bör icke vara för liten och grund. En meter i fyrkant eller mera. I botten lägger man först ett 5 à 6 cm. djupt lager hvitmossa (vanlig skurmossa), så ett lager hästspillning till samma djup, därpå ett lager matjord 10 à 12 cm., så åter ett lika lager mossa o. s. v., och därmed fortsättes, tills lådan är fylld till två tredjedelar eller så, att ett lager mossa ligger öfverst. Är jorden eller mossan torr, fuktas den med vatten.

I den nedlägges masken helst hvarftals, daggmasken djupast, så den gröfre, den s. k. abborrmasken, och sist de små garfvarmaskarne.

Lådan ställes i en råttfri källare, ty råttorna äta gärna mask. Lock på lådan är ej skäl att ha, och allt emellanåt behöfver man fukta jorden. I en sådan låda har jag kunnat bibehålla masken frisk och vid lif öfver vintern. Af andra, som förfarit på samma sätt, har jag hört, att, om man då och då fuktar jorden med mjölk, skola maskarne må ännu bättre, men då jag icke försökt

Digitized by Google

det, vet jag icke, om det är nödigt. Jorden eller lagren i masklådan har jag dock årligen bytt om.

Antagligt är att då nöjesfiskaren fått så väl sina fiskedon i godt skick och därjämte skaffat sig både mask och agn, han begifver sig ut på det både nöjsamma och ofta gifvande och mest brukliga

Abborrfisket.

Har man ingen med fiskvattnet förtrogen person med sig, som kan utvisa vassar och grund eller där abborrarne gärna vistas, får man försöka reda sig på egen hand, tills man påträffar ett sådant ställe. Det är knappast skäl i att sätta sig länge på ett ställe, där det ser bra och sannolikt ut, att abborrarne skola finnas, och bara tro, att abborrarne finnas där utan att dock vilja nappa, ehuru det ibland hjälper att sitta kvar och tro, tills händelsevis ett stim kommer. Klokare är att ro tyst och sakta utmed vasskanten och låta två à tre metrefvar, försedda med någorlunda tunga sänken, släpa efter. Så snart man då hinner dit, där abborrarna för tillfället befinna sig, hugga de antingen masken eller agnet. Då låter man sänkstenen gå.

Är vädret tjänligt, brukar man göra godt fiske, om man varit lycklig nog att påträffa ett talrikt stim. Har man återigen påträffat en liten flock eller enstaka fiskar, märkes det nog, då man ingen fisk får. Må man då fortsätta att ro, tills man åter får napp. Är man ihärdig, påträffas nog ett större stim, där fiskarna äro villiga att nappa.

Digitized by Google

Man måste dock tillse, att man icke bjuder mindre abborrar stora krokar och stora maskar eller agn. Med liten vana skall metaren snart finna det bäst passande. I allmänhet hinner en metare icke med att sköta flere än två spön vid fiske i båt, men skäl är dock att ha ute ett tredje. Därtill kan användas ett svifvel- eller slantspö. Får man, hvilket ofta händer, en eller annan mindre mört, brukar det allt hända, att, om man begagnar denna som agn på slantspöet, man får på den en större fisk, abborre eller gädda. Besväret att slänga ut refven med den pigga mörten är ej stort. Man nedlägger så det stora spöet i båten och låter det ligga, tills det nappar.

Slantspön finnas i sportmagasinen, men fiskaren kan mycket väl göra sig ett sådant själf, i likhet med metspöet, men gifvetvis gröfre och starkare samt försedt med rulle och löpande ref. (Om slantspön och deras bruk längre fram.)

Abborrmete anses för ett bland de nöjsammaste af alla fisken, och så är det ock, när fiskarna vilja nappa, men det händer, att då de ej vilja detta, man kan egga dem därtill genom att bjuda dem olika beten. Vilja de ej taga den vanliga metmasken eller mört och löjor, små sikar, rudor och hvad man kan ha, så må man försöka med elrizor och nejonögon eller lindålar. Äro dessa lefvande, bruka abborrarna sällan neka, men göra de det, äro de omöjliga för stunden. Då är bäst lämna dem i ro och försöka, hvad man kan uträtta med ett

Digitized by Google

Svifvel- eller slantspö.

Söker man endast abborre, begagnar man vanligen därtill icke det stora svifvelspöet utan ett mindre s. k. stimspö såsom varande vigare. Sådana finnas i sportmagasinen fullt rustade med refvar och sänken, man har blott att påsätta en krok. En sådan med guttafs, kval. 113, n:r 1—14 i Lundgrens priskurant, är bra att försöka med. Skulle fiskarna i det stim, man påträffar, vara mycket stora, kan man utbyta denna krok mot en större.

Till agn eller bete på stimkroken kan brukas hvilken af de ofvan nämnda agnfiskarne man har, ehuru jag alltid gjort bästa fångsten på elrizan. Gifvetvis är det fördelaktigt att presentera denna så lefvande som möjligt, och det har jag gjort på det sätt, att jag först fört kroken i elrizans stjärt, så trädt guttafsen in vid ganen och ut i munnen. Först har jag dock slagit en dubbelknut på tafsen jämt nog lagom långt från kroken för att passa vid ganen, där den dragits in mellan flikarna och tagit godt fäste, så att elrizan, mörten, löjan eller hvad jag haft, blifvit böjd eller krokig. Då man sedan svänger den omkring, ser den lefvande och blänkande ut. Det är kinkigt nog att få agnfisken att svänga, men det kan hjälpas med, att man binder en liten krok lagom långt från den stora, så att man får agnet krokigt.

Till stimfiske begagnas äfven större met- och daggmaskar, så ock laxskinn i 5 à 6 cm. långa och knappt 1 cm. breda remsor, äfven bitar af

Digitized by Google

större agnfisk, skurna ur buken och med kvarsittande fena. Med liten vana får man en sådan omtänksamt utskuren fisk tämligen lik en agnfisk. Är abborren som man säger »i tagen», kniper han nog äfven det betet.

En mängd olika modeller af konstgjorda fiskar upptagas i både hrr Leidesdorffs och Lundgrens m. fl. priskuranter. På konstfiskar har jag på det hela taget i lugnvatten fått bra litet fisk. Dock kan jag förorda några af dem. På perlemofiskar har jag fiskat abborrar bäst. De modeller af perlemofiskar, jag begagnat, finnas ej upptagna i årets priskuranter, men hafva mest liknat 103/1 i Leidesdorffs priskurant, hvarför jag vågar förorda sådana. De äro dock liksom konstfiskar i allmänhet belastade med hvad fiskredskapshandlarne benämna krokbesättning med för tung »*tackling*», hvilket gör, att de i vattnet röra sig tungt och visa för många krokar. Detta hjälpes dock med, att man afskär de två tredubbla krokar, som på nämnda konstfisk sitta ungefär midt på perlemoskifvan eller konstfiskens kropp, och förflyttar en af dessa krokar till öglan af konstfiskens mun. Då kommer den att röra sig ledigare, och fisken, som nappar på det falska betet, skall helt säkert bli fast, från hvilket håll han än försöker fånga konstfisken.

För öfrigt finnas många modeller och former af konstfiskar för stimmete. De flesta af dem känner jag icke till. Skäl är därför för nöjesfiskaren att profva dem.

Däremot finnas några s. k. *skeddrag*, hvilka jag med fog kan rekommendera för alla slags rof-

Digitized by Google

fiskar, abborren däri inbegripen: Leidesdorffs n:r 151/1 samt Lundgrens n:r 141/1, 161/1 i flere storlekar. Men äfven hvad dem beträffar, gäller att aflägsna de krokar, som sitta öfverst eller där fiskens mun skulle sitta. På sådana små skeddrag har jag fått många fiskar, gäddor till 4 à 5 kilo och laxöringar och abborrar till 1 à $1^1/_2$ kilo. Äfven på propellerdrag, Leidesdorff n:r 144, alla storlekar, har jag fått abborrar.

Alldeles gifvet är, att konstfisken icke kan mäta sig med ett naturligt agn, då detta användes rätt, men som ett sådant icke alltid står nöjesfiskaren och metaren till buds, är godt att hafva konstfiskar.

De skeddrag, jag begagnat, ha varit försilfrade eller hvita på ena sidan och bruna eller kopparfärgade på den andra. Om de därigenom, att jag knutit ett par röda ullgarnstrådar vid krokarnes ögla och en helt liten rund och röd klädeslapp blifvit trädd på hvarje krok och nedskjuten till dess midtelböjning, blifvit mera aptitliga för fiskarne är ej godt att säga, men jag har dock tyckt mig märka, att både gäddor och laxöringar nappat bättre med än utan dessa extra prydnader.

På kejsardragen var jag mycket nyfiken, då dessa blefvo bekanta, men ehuru dessa äro skeddrag, nära lika med de ofvannämnda, fick jag på dem i de sjöar och strömmar, jag försökte dem, icke ett napp, förrän jag borttog de med fjäder- och garnbuskar försedda stora krokarne och påsatte mindre sådana.

Sådant händer dock med alla konstfiskar. I det ena vattendraget äro de jäfva, i ett annat

Digitized by Google

duga de icke. Likadant är förhållandet med många slag af konstfiskar, som flere år varit i bruk i samma vatten. Det synes, som om fiskarne blifvit trötta på dem eller, hvilket är troligare, blifvit »käckta» af krokarne utan att fastna och därigenom blifvit skrämda.

Små s. k. bleckfiskar, Leidesdorff n:r 100/1, ha varit de, som abborrar och gäddor helst nappat på och som bibehålla sig än i dag.

Mjärde eller kupa.

Uttern kan hänföras till abborrfiske, men som den icke erbjuder fiskaren något särdeles nöje och därtill sårar många fiskar utan att fånga dem, förbigår jag den.

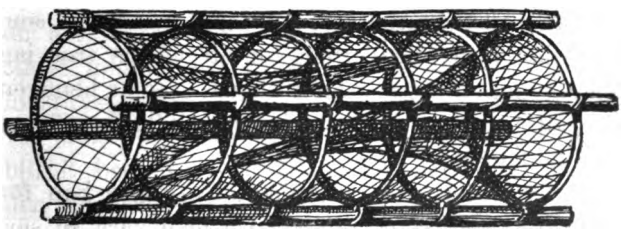

Fig. 7. Mjärde af garn.

Abborrar fångas vårtid i mjärdar eller kupor. Sådana finnas att få i sportmagasinen och af olika konstruktioner: bundna af garn och liknande ryssjor (Fig. 7), flätade af bast och vidjespön. De senare kallas kupor och brukas mest i skogsbygden.

Mjärden utlägges vårtid, då abborren leker. Man brukar fästa gran- och löfkvistar dels inuti och dels utanpå dem för att locka abborrarne dit.

Digitized by Google

I hvarje mjärde eller kupa inläggas några mindre stenar för att få dem att sjunka. I mjärden fästes ett starkt snöre, och sedan mjärden sjunkit och ligger fast på botten, förses detta med ett flöte, som utvisar, hvar mjärden ligger. Mjärdarne utläggas på 2 à 3 meter djupt vatten, utanför vassar, vid öppningen af vikar och vid stenuddar, liksom äfven i älfvar och forsar, då löjorna leka.

Mjärdar bruka fiska bra såväl abborrar som löjor, de senare användas till agn på långrefven och anses såsom en af de bättre agnfiskarne.

I en del landskap är det förbjudet att använda mjärdar och kupor under lektiden. Jag tror, att de icke äro särdeles skadliga, därför att den befruktade rommen dels faller igenom dem och dels hänger fast vid såväl själfva mjärden som i de vidfästa riskvistarne, och på den korta stund, som mjärden lyftes ur vattnet för att vittjas, tror jag icke rommen tager någon skada. Jag är benägen för att tro, att mjärdar och kupor odla flere fiskar än de fånga.

Att fiska med mjärdar och kupor kan för sommargäster eller nöjesfiskare icke vara så särdeles roande, men som fångstmedel äro de bra och mycket litet besvärliga att sköta.

Däremot finns ett annat fångstsätt, som lämpar sig såväl sent på våren som på sommaren och hösten, hvilket brukar skänka fiskaren mycket nöje, det är s. k.

Slantfiske.

Därtill fordras ett godt, starkt och i allo väl ihopkommet spö med ref, rulle och undertagshåf

Digitized by Google

jämte huggkrok. Är man stationär, d. v. s. har fiskvatten nära omkring hemmet, kan man göra sig ett fullt dugligt spö själf, men skall man förflytta sig från det ena till det andra vattnet, behöfver man ett slantspö, som kan isärtagas i delar och så ihopsättas. Ett sådant spö är kinkigare att fabricera själf, och det är därför bäst att nybörjaren i fisket köper ett fullfärdigt slantspö i något af sportmagasinen, sak samma hvilket, emedan de äro nära nog lika hvarhelst man köper dem, ehuru de äro af olika virke.

Det är fördelaktigt att ha sitt slantspö så lätt som möjligt, och sådana finnas af rör, »äkta japanska», som det heter i priskuranterna, af ask och af hickory.

Dessa senare äro dyrare, men jag tror, att de äro att föredraga framför rörspön, därför att ett af mig i öfver trettio somrar flitigt begagnadt hickoryspö i tre delar är lika bra nu, som då det var nyköpt. Visserligen har en och annan topp blifvit bruten, men sådana finnas i reserv inuti den tjockare delen eller rotändan af ett engelskt slantspö.

Till ref eller lina har jag begagnat en snodd eller tvinnad lina af silke och tagel af ungefär femtio meters längd och till groflek af n:r 45 i Leidesdorffs priskurant samt en engelsk rulle med dubbel utväxling af ungefär åtta cm. i genomskärning.

Så vidt möjligt varit att anskaffa naturligt agn, vanligast en mört på omkring 13 à 14 cm. längd, har jag nästan alltid gjort god fångst, så ock på ungefär lika stora harrar, men äfven

Digitized by Google

rudor och löjor ha varit dugliga, för att ej nämna små laxöringar och lindare eller små nejonögon. Agn till slantning, som äro konserverade och inlagda i små kärl samt afsedda för slantning, finnas att få köpa.

Det är dock sannolikt, att dessa konserverade fiskar icke kunna mäta sig med de nyfiskade, som man skaffar sig själf. Men af en hr H. Stork i München är i Deutsche Fischerie-Zeitung uppgifvet, att det finns en vätska benämnd »Formalin», som äger förmågan att en längre tid hålla agnfiskar friska. Det är nu fem år, sedan Stork meddelade denna förvånande nyhet, men ännu har jag icke sett, att den kommit i bruk här i Sverige. Den borde dock finnas hos fiskredskapshandlare och borde komma till stor nytta, ifall den håller, hvad därom meddelas.

Om formalinet skrifver professor Joh. Frensel i Deutsche Fischerie-Zeitung:

»Formalinet och dess användning.

Formaldehyd är myrsyrans aldehyd. Den är ett gasformigt ämne och löser sig till cirka 40 % i vatten; denna lösning kallar man formalin. Den är färglös och vattenklar samt har en stark, stinkande lukt. Den förflyktigas, emedan den i sig innehåller en upplöst gasformig kropp, och är mycket skadlig för slemhinnorna, specielt ögats och svalgets. Man bör alltså bevara densamma sorgfälligt tillkorkad.

Tillblandar man af detta formalin en 2—4-procentig lösning i vatten, så erhåller man en vätska, som funnit en vidsträckt användning såväl inom medicinen såsom ett antisepticum (desinficierande medel) som också inom den zoologiska och anatomiska tekniken. Man kallar denna lösning allmännast formol och begagnar densamma i stället för alkohol, som är dyrare och förstör de för konservering

Digitized by Google

afsedda föremålens naturliga färger, medan dessa åter ojämförligt bättre bibehålla sig i formal. En liter formol kostar i Tyskland cirka 15—20 pfennige.

Formalinet egnar sig alldeles specielt till konservering af fiskar. Om fiskarna äro små, kan man helt enkelt lägga dem utan vidare i vätskan; äro de däremot stora och tjocka, så fläker man försiktigt upp dem och detta helst på sidan genom ett längdsnitt i trakten af magen, så att vätskan genast kan inträngа i bukhålan. Då inträder hvarken förruttnelse eller en i magen och tarmarne af sig själf begynnande upplösning. Äfven kan man på det bästa rekommendera en insprutning af vätskan, i synnerhet i de fall, då fisken ej skall dissekeras. Man använder härtill i dylika fall en vanlig liten glasspruta, som kan erhållas å hvarje apotek och droghandel, och insprutas genom tarmöppningen så mycket formol som möjligt.

Ofta dö fiskar, för hvilka man skulle önska konstatera dödsorsaken, eller också erhåller man ett intressant objekt, en bastard eller en monstrositet, som man skulle önska behålla eller insända för undersökning till en auktoritet. I alla dylika fall kan man använda formalin. Man behöfver då ej heller ett dyrt, lätt söndradt glaskärl, utan är det nog att inlinda den på ofvan anförda sätt behandlade fisken i tygstycken, som blifvit doppade i formalin. Därpå kan man försända preparatet insatt i hvilken låda eller ask som helst.» — Sedermera meddelar han om

Formalinets farlighet:

»För konservering af djurkroppar användes rätt allmänt en 4-procentig formalinlösning. Till och med denna svaga lösning förstör öfverhuden och förlamar de nervspetsar, hvilka utmynna i denna. Kommer en droppe, ja, t. o. m. endast formalinångan i ögat, så kunna högst allvarliga störningar i detta organ uppstå. Sålunda gifves det många fall, då personer, hvilka varit sysselsatta med formalinpreparater för muséer, förlorat ett öga eller skadat båda. Inandningen af formalinångor retar luftväggarnas slemhinnor. Man bör därför iakttaga stor försiktighet vid användningen af formalinet. Efter tagen kännedom af

Digitized by Google

ofvanstående lämnar jag åt fiskarens eget afgörande, om han vill begagna formalinet eller icke.»

De agnfiskar, jag medfört på vandringar, ha varit inlagda i hvitmossa och hållit sig friska i flere dagar, beroende på väderleken. Beströs de med tre delar salt och en del fint pulvriseradt socker, bli de fastare i köttet och hålla sig längre, men förlora till en del sin färg och sin glans.

Af slantkrok för naturligt bete finnas flere modeller: de med nål eller stång och propeller samt de med en mängd krokar, fastbundna på s. k. guttafsar. Alla dessa ha enligt min åsikt alltför många krokar, som göra dem för tunga och hindra agnfisken att svänga i större spiraler. Agnet

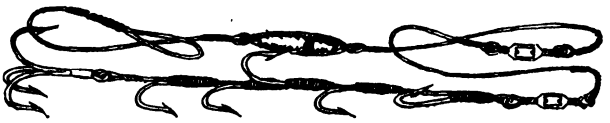

Fig. 8. Tackling.

snurrar blott rundt, men svänger ej, hvilket det dock bör göra.

Jag har därför gjort mig en s. k. tackling själf med mindre anta krokar och sänke på refven (Fig. 8).

De yttersta eller eftersta krokarna ha varit tre, som lämnats fria att svänga som det passat, kroken därnäst har fästs vid agnets stjärt, och därigenom att de andra krokarna varit mindre, ha de bundits så nära hvarandra, att det hela blifvit styft, så att agnfisken kunnat böjas så, att den sväfvat hit och dit, under det man rott framåt. Nästan alla fiskar, jag fått, ha fastnat på de

Digitized by Google

tre krokarna, och någon gång har jag fått agnfisken hel och duglig att begagna en gång till.

Af konstfiskar för slantmete finnas snart sagdt oräkneliga modeller, som på det bästa rekommenderas och förordas. De talrikaste äro af metall, dels förgyllda, dels försilfrade. Alla likna de mer eller mindre fiskar.

Som förut är nämndt har jag fått de flesta fiskarna på de först i handeln förekommande bleckfiskarna och de små skeddragen.

Bland konstfiskarna förekomma äfven sådana af siden. Man har sagt mig, att de äro bra, men blott en enda har jag ägt och försökt, och på den har jag icke fått många fiskar i lugnvatten, liksom ej heller på konstgjorda grodor, maskar och andra konstagn, såsom skalbaggar o. s. v.

Emellertid äro konstfiskarna bra att ha, då intet naturligt agn finnes, ty nog får man fisk på dem, men täfla med det naturliga agnet kunna de icke, äfven om man gnuggar dem med en fisk för att få dem att lukta fisk, ty tanken, att roffiskarna ledas och eggas af fisklukt, tror jag icke vara så alldeles gripen ur luften. Jag tror det, därför att jag mången gång kastat en näfve mask i vattnet, då icke en enda fisk varit inom synhåll, men sådana ha ganska snart infunnit sig för att först taga maskarna i skärskådande och sedan efter en grundlig funderare knipa den af maskarna, som varit lifligast, och detta i grumligt vatten, där ögonen icke kunnat leda dem särdeles långt från de utkastade maskarna.

Vid valet af konstfiskar har jag icke några flere råd att gifva än dem, som här nedan före-

Digitized by Google

komma vid strömmete i sammanhang med flugfiske.

Drag eller dragfiske

står i så nära samband med slantfiske, att därom icke är mycket att säga. Jag vill dock nämna, att jag funnit de gamla skeddragen, i Leidesdorffs priskurant upptagna under n:r 1, 2/0, 3/0 fiska ganska bra, de större för gädda och de mindre för abborre, likaså bleckfiskar 100³/₄ i alla storlekar t. o. m. 100/6. Refvar af tagel äro att föredraga. De trassla sig mindre och äro hållbarare och lättare att föra med sig. Gifvetvis är naturligt bete äfven för dragfiske att föredraga framför konstfiskarna, hvarom mera här nedan.

Drag är ett bekvämt fiskedon, och äro väderlek och agn goda, kan man i en del vatten göra ganska goda fisken med drag. De äro ock lättskötta, och man kan hafva ett på hvarje sida af båten. Täfla med slantstången kunna de dock icke, emedan man med dragen måste färdas i fullkomligt fritt vatten, där näckrosblad och andra sjöväxter icke förekomma. Däremot kan man med slantstångens hjälp kasta betet, konstfisken eller det naturliga agnet in bland vass, säf och näckrosblad, där helt små fria vattenytor finnas, och därigenom mången gång få napp af både gäddor och abborrar, som ha sin ståndplats bland vattenväxterna.

Lägger man ett bräde, försedt med ett par uppstående pinnar öfver båten så, att brädet på hvarje ände går ett par fot utanför båtkanterna

Digitized by Google

och kastar dragens refvar utanför dessa, så att refvarne komma 2 à 3 meter från hvarandra, kan man samtidigt begagna slantstången, så att dess ref är emellan dragrefvarne. Föres slantstången högt, och man på den utsläpper refven något längre än dragrefvarne, kan man bjuda fiskarna tre lockbeten på en gång. Skäl är dock för den mindre vane fiskaren att dröja därmed, tills han blir mera van att fiska, så att han kan sköta stången bra, och därtill inöfvat roddaren, så att denne kan ingripa och intaga ett eller båda dragen, då fiskaren fått en större och bråksam fisk på slantkroken.

Fig. 9. Huggljuster. Fig. 10. Käk- eller huggkrok. Fig. 11. Ljuster för drag-, slant- och reffiske.

Vid så väl drag- som slantmete är skäl att jämte undertagshåfven hafva antingen ett ljuster eller en huggkrok till hands, då man får en större fisk, emedan håfven då är mindre lämplig, därför att krokarna, antingen man nu har drag af gamla sorten, konstfiskar eller naturligt agn, spinnare och tackelkrokar, trassla sig in i håfven och fiskaren förlorar tid. (Fig. 9, 10 och 11).

Huru såväl slantstång som drag begagnas vid fiske är så allmänt bekant, att därom ej behöfver ordas, men skulle fiskaren vara alldeles i saknad af kännedom om sättet för dessa redskaps begagnande, vill jag nämna, att med dragen ror

Digitized by Google

man så nära vassen, att vattnet är rent och fritt från vattenväxter, ty får man sådana på draget, nappar icke någon fisk. Med drag kan man äfven göra godt fiske på grund, där sådana finnas, men äfven på djupare vatten. Drag böra sänkas så, att de gå 1 à 2 meter under vattenytan och stundom djupare, beroende på årstid och fiskevatten samt den fisksort, man söker. Om den saken blir nog fiskaren snart kunnig, sedan han fiskat en tid. Skäl är att hafva dragen olika sänkta för att få detta utrönt, men något särdeles säkert blir det i alla händelser icke, emedan det äfven beror på ström med eller mot och på båtens fart.

Med slantstången kan man bestämma djupet därigenom, att den föres högre eller lägre, refven göres kortare eller längre, och då man kastar betet mellan säf, näckrosor och andra vattenväxter, sker detta sällan djupare, än att man ser det blänka.

Får man på drag eller stång flere abborrar på grund långt från land, är skäl att låta sänkstenen gå och försöka med mete. Är vädret varmt och vattnet lugnt, så att man, hvilket stundom händer, får se abborrstim antingen helt sakta gå fram eller stå stilla, så försök! Är solen stekande het, så kan nog hända, att de hvarken taga de vanliga maskarne eller de bästa agn, men jämka sig under båten och stanna i skuggan af den. Tag då edra minsta krokar och agna dem med eder minsta mask, och ni skall förvånas öfver, huru kvickt de nappa. Ni bör då ligga öfver båtkanten med hufvudet och hålla refven i hand eller blott be-

Digitized by Google

gagna toppen af edert spö eller ock ett vanligt stimspö med finaste ref.

Allmogefiskare säga, att vid varmt och solblankt väder vill abborren ej nappa, emedan han är för lat, men finns händelsevis en timmerflotte i eder närhet så försök vid den eller ännu bättre mellan timmerstockarna. Där finnes abborren under solblanka och varma dagar, emedan han tycker om skugga, och där nappar han, om man blott bjuder honom tillräckligt små krokar och mask (mera härom här nedan).

Finnas icke timmerflottor eller flytande tufvor af mossa eller gräs, så försök invid och i själfva vasarne och släpp ned de fina donen i dem. Ni blir ej utan fisk, om ni far tyst och försiktigt fram. Och ser ni ej, eller får ni icke fisk en sådan het och lugn sommardag, så far ut på grundet, ankra båten i båda ändar, tag så en näfve mask och kasta ut den rundt båten och lägg eder ned i båten, tag eder bok eller en lur på en stund och titta sedan försiktigt ned i vattnet, men blif icke förvånad, om ni ser en mängd abborrar, som kommit för att söka skuggan af eder båt. Försök så med de fina donen.

För abborrfiske liksom för allt annat fiske är det en vansklig sak att gifva råd. Något ofelbart tror jag icke är möjligt att gifva, då det gäller stora vidder såsom vårt lands alla insjöar och haf. I enskilda vatten, där man har många års erfarenheter att bygga på, kan man ju komma med sådana, som duga. Det är heller icke mycket bevändt med råd i allmänhet, men någon ledning har ju nybörjaren eller den mindre kunnige. Så

Digitized by Google

veta vi, att tvångsfiske under lektiden är förkastligt för icke rofdjursfisk, eller dem man kallar för blankfiskar och äfven karpartade fiskar. De böra få leka i fred. Men då lektiden sammanfaller med roffiskarnas, kan man icke undgå att i ryssjor, nät och mjärdar m. m. fånga blankfiskarna t. ex. i de ryssjor, man utsatt för roffiskarna, till hvilka man i främsta rummet räknar gäddorna, ehuru det nog kan frågas, om dessa alldeles bestämdt äro våra största roffiskar. Väl är gäddan det, då det gäller såväl större som agn- och glifiskar eller sådana, som nyss blifvit fria från romsäcken, men abborren, laken m. fl. äro romätare, och då en del fiskrom sammanhänga i hylsor, är nog troligt, att dessa romätande fiskar äro lika skadliga som gäddan.

De lärda få afgöra den saken, men icke finner jag skäl i att spara de gäddor, man för dagligt behof kan åtkomma och icke abborrarna heller, men då båda dessa slags roffiskar äro tämligen lätt åtkomliga under deras lektid, kan nöjesfiskaren utan afsaknad gifva de blankfiskar, han ofrivilligt fångar under gädd- och abborrleken, sin frihet åter och tillika bestå dem med att utlägga både risgårdar, grund- och djupvasar.

Abborrfisket pågår vår, sommar och höst till in i oktober och senare, om väderleken är mild. Vill man då meta abborre, är han att finna vid djupvasarne och tager vissa dagar på mask, men säkrare på småfisk, helst elriza.

Vintermete

är rätt nöjsamt och ibland lönande.

Digitized by Google

Till vintermete fordras en god, skarpslipad isbill med träskaft och vidfäst starkt snöre att linda om högra armen, en liten skopa eller slef att borttaga de små isbitar, man uthugger för att få hål på isen, samt ett pimpelspö (Fig. 12).

Man kan mycket väl göra sitt vintermetspö eller pimpelspö själf. Kan man få tag i en krokigt vuxen liten björk, passande till pimpelspö, blir detta så mycket starkare. I handtaget gör man ett hål, lagom stort för betena eller, som man benämner dem, »tennpirkar», »tennkviddar» och »pimpelkrokar».

Till ref användes tagel, antingen flätadt eller spunnet. Den bör vara af en grof strumpstickas

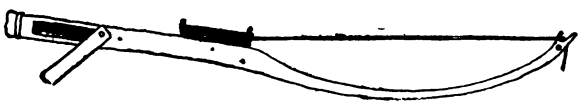

Fig. 12. Pimpelspö.

tjocklek. I änden göres en ögla ungefär 5 cm. lång. På betet eller tennpirken bör man ha s. k. sena eller gimptafs och äfven på denna en ögla, så att man, genom att träda de båda öglorna i hvarandra och så släppa pirken igenom för att få den säkert fast, vid behof lätt kan borttaga denna och utbyta den emot en annan krok.

Af pirkar finnas många slag och olika former. De jag funnit fiska bäst, ha varit de i Leidesdorffs priskurant förekommande n:r $10^1/_2$ med gul metallskifva samt n:r 4. Vanligen har jag förfärdigat mina pirkar själf och på så sätt fått dem i olika storlekar och böjningar, ty me-

Digitized by Google

ningen med en sådan pirk är den, att då fiskaren rycker upp och sänker refven, den skall kila af sig själf så likt en fisk som möjligt, och detta gör den, om den är rätt böjd och rätt afvägd samt formad så, att största bredden ligger blott 1 à $1^1/_2$ cm. från krokens rot.

Man bör profva en pirk i klart vatten på så pass stort djup, att man kan se, huru den svänger och kilar i vattnet. Gör den ej detta, får man böja den antingen närmare kroken eller i närheten af refvens fäste, tills den kilar som en fisk. Har man vid böjningen sårat fisken med tången, måste man skrapa den slät igen, så att ytan blir jämn och blank. Sådant låter sig lätt göra, emedan tennet är mjukt nog. På dem, som äro försedda med metallskifva, får man ock laga, att denna blir blank och slät, hvilket låter sig göra, om man lägger en lapp mellan tången och metallskifvan, i hvilket fall denna icke blir sårad.

Vid fisket är fördelaktigt att upphugga hålen i isen dagen innan man ämnar fiska, på det att det buller, som uppstår, då man hugger i isen, skall hinna att glömmas af de fiskar, som hört det och därför aflägsnat sig.

Hålen huggas vanligen på något kändt abborrgrund, men ock några famnar utanför vassarna. Med pirken lönar ej meta på mindre djup än 3 à 4 meter och knappast på djupare än 8 à 10 och detta vid djupvasarne. Känner man, hvar djupet i ett vatten stupar rätt ned, är bäst att hugga hålen vid kanten däraf och så meta vid 3 à 4 meters djup.

Digitized by Google

Är man alldeles nybörjare i vintermete, är bäst att få en van fiskare med, så att man får se, hur denne bär sig åt för att få betet att leka och se aptitligt ut i vattnet. Den unge fiskaren får då se, att han först låter tennpirken sjunka, tills den ligger på bottnen, sedan drager han upp den ungefär en half meter och börjar därpå svänga pirkspöet än åt höger, än åt vänster, under det han låter det än hastigt, än långsamt sjunka och likaså rycker det uppåt. Nå ja, det där ser då ej konstigt ut, men likafullt lär man icke att rätt handtera spöet på en dag; man får nog ha en smula vana och öfning, innan man som den vane vinterfiskaren kan rycka upp den ena fisken efter den andra, under det att nybörjaren icke på hela timmen får känna ett napp. Och raskt skall kroken ned igen, så snart man fått en fisk, ty lika litet stannar ett abborrstim på ett ställe under vintern som under sommaren; men är man rapp i vändningarna och för pirken fort ned ibland dem, lyckas man rätt ofta hålla det kvar en eller annan halftimme, beroende på stimmets storlek.

Bästa tiden är i dagningen och ett par tre timmar därefter. Visserligen nappa abborrarna icke länge åt gången, ty stimmet gör sin gång, men kommer nog åter, och man måste ge sig ro. Eljes lyckas det ibland att följa stimmet på så sätt, att man byter om plats och försöker i ett annat hål. Har man tur, lyckas man ibland följa med stimmet och få några fiskar, har man otur och vänder åt motsatt håll emot stimmets kosa, får man intet. Då får man ha godt tålamod eller flytta till ett annat ställe.

Digitized by Google

Det händer nog, att man icke träffar på något stim alls, utan får gå från hål till hål och försöka. En och annan enstaka fisk får man nog, men då är nöjet måttligt nog.

Försök då att hugga hål på isen vid något grund, där vattnet blott är en halft meter djupt eller högst en. Meta där med små krok, fin ref och små pigga maskar helst från garfvarekomposten. Träffar ni abborrar där, så bruka de taga ganska raskt liksom om sommaren i skuggan af timmerflotten och båten. Vill ni ha ett extra nöje, så lägg eder ned på isen och titta i vaken. Det kan vara nöjsamt nog att se en abborre på inemot en kilos vikt sticka fram nosen och taga den lilla masken på en half meters afstånd från eder näsa.

Om ett sådant fiske har jag dock icke varit med om mera än en vinter. Vintern 1878. En af mina skogvaktare, Stäfling Isak Erson från Skålbyn i Jerna s:n i Dalarne, var den, som hittade på detta sätt att åtkomma abborrarna. Han och min hjälpare P. bodde i en s. k. timkoja under timmerafverkningen på Oxbergs skog i Mora vid Kräggån. I Kräggsjöarna fingo de dels på pirk, dels på mask några abborrar, men många voro de icke, och så skulle de försöka i ett närbeläget tjärn, och där påträffade de ett stengrund. Vid prof med mask upptäckte de, att det blott var en half meter djupt till botten. Isak lät då kroken ligga kvar och gick så att hugga ett nytt hål, som han trodde, på djupare vatten, men äfven där var grundt, hvarför han flyttade, tills han fann lagom djupt för mete. P. hade hela tiden varit den, som med tennpirken afprofvat djupet. Då nu lagom djup var funnet, återvände Isak för att hämta sina »don» och fann till sin förvåning att på kroken satt en duktig abborre, hvarpå han påsatte en ny mask och fick åter en. Snart hade han P. hos sig vid ett annat hål, och så fingo de fisk på fisk. Gifvetvis

Digitized by Google

meddelades mig detta, då jag kom till dem, och jag fann det fisket egendomligt nog. Vid första ledighet begåfvo vi oss åstad för att fresta abborrarna. P., som var något före mig, lade sig på isen och tittade i vaken. Genast rapporterade han, att i dag voro abborrarna där. (Det hade händt andra dagar, att ingen visade sig.) Nyfiken lade äfven jag mig på isen och såg ned i vattnet och hajade till, då en stor abborre stack fram hufvudet så nära mig.

En stund därefter var han och flere till uppe på isen. Hela den vintern fiskade vi abborrar på grundt vatten och små krokar med mask. Rödingar, där sådana funnos, gingo ock in på stengrund och togo masken. Utom dessa två fiskslag fingo eller sågo vi ingen annan fisk. Bland abborrarna fingo vi ock några, som voro fingerlånga. Dem satte vi ut på ståndkrok och fingo både före jul och i april rätt ofta gäddor.

I en del vatten får man på tennpirkan icke allenast abborrar utan ock mindre gäddor, laxöringar och röding.

Som allmän regel gäller bland fiskare i skogsbygden, att det icke lönar att fiska med tennpirk, där det icke är klart och blåaktigt vatten. I vatten, där vattnet är gulaktigt och brunt, nappar ingen fisk på pirk eller, som man ock säger, på blankkrok. Jag tror mig ha funnit, att så verkligen är, ty vid försök i sådana vatten med gulbrunt och brunt vatten har jag icke fått en enda fisk på pirken, utan måst tillgripa mask.

Med vanlig metmask får man i alla vatten, jag försökt fiska (och de äro många nog), abborrar, gäddor, laxöringar och röding. Först sent på vintern, då isen är nära att upplösas, har jag fått en och annan mört i strömvatten.

I sund mellan sjöar och tjärnar, där tillräckligt djup finnes, är bra att hugga fiskvakar, likaså

Digitized by Google

i sådana vatten, där det finns flyn eller flytande tufvor, och är det så att säga hål på dessa, d. v. s. rent vatten i flytufvorna, äfven om det ej är större än en vanlig metvak, är skäl att försöka meta där, emedan det händer, att man på sådana ställen påträffar ymnigt med abborrar, men äfven laxöringar och, ehuru mera sällsynt, röding.

I sjöar, där rödingen och laxöringen finnas, brukar man göra goda fisken på tennpirken, om man' passar rätta tiden. I början af februari till slutet af mars har jag lyckats bäst med den redskapen, men i november och december med mask. Småfisk har jag få gånger haft tillfälle att pröfva, och då alltid på stöd- eller ståndkrok.

Ståndkroken hör så att säga samman med vintermetet, ty får man, som ju ofta händer, små abborrar, utsätter man dessa för att få gäddor. Begagnar man den förutnämnda ståndkroken så, att man inträder denna från ganen eller gälen och för öfrigt far varsamt med fisken, lefver den både en och två dagar.

Gifvetvis utsättes ståndkroken, då man vill fånga gäddor, icke så nära botten, utan ungefär en meter därifrån, men dör abborren, kan man sänka denne till några cm. från botten, och då händer, att man får en lake och rätt ofta en vuxen sådan.

Ståndkrokar agnade med daggmask eller småfisk, om sådan kan anskaffas, kan man ha ute hela vintern från tiden, då isen blir bärstark, tills den på våren brister. De, som hafva samvete därtill, kunna ock agna ståndkroken med lefvande grodor, s. k. källfrö. De skola fiska bra, säges

Digitized by Google

det, men jag har aldrig försökt dem, men som laken icke är någon kostföraktare, har jag fått sådana på sönderskurna abborrar.

Stånd- eller stödkroken är bra att ha under vintern, emedan man sällan någon längre tid blir utan fisk. Den är lättskött, behöfver ej efterses hvarje dag, och i en del vatten, kanske bäst älfvar, fiskar ståndkroken bra.

Då den utsättes, bör man först mäta djupet till iskantens nedre del, därifrån afdraga den del, man vill ha mellan sjöbottnen och agnet. Så fastslås ett tämligen stort flöte eller ett vedträ af gran. I en därtill passande stör fastgöres refven. Så stoppar man flötet under isen, så att det ligger fritt, och ställer stören på sned mot nedre iskanten. Den står då upp och visar, hvar ståndkroken är utsatt, om ock snön, hvilket ofta händer, har jämnsopat hela isytan. Stören har därjämte det goda med sig, att då man upphugger vaken, hugger man icke af refven, hvilket eljest ofta händer, och då är man af med både krok och fångst.

Spänner man en tidig morgonstund sina skidor på och ilar hän genom skogen vid ljuset af månens bleka sken, är detta i sig själf en härlig sport, som borttager dåsighet och vemod, och går då kosan till en fiskrik sjö, där man vid solens uppgång drager den ena guldglänsande abborren efter den andra, kan man knappast ha ett större och mera njutningsfullt nöje. Väl klädd bör dock fiskaren vara. En tjock ylletröja att påtaga, då fisket börjar, brukar vara skydd nog mot kölden för öfverkroppen — men fötterna! Dem värmer

Digitized by Google

ej tröjan. Så länge man står kvar på skidorna, brukar man ej frysa, men dessa äro besvärliga under fisket, och rusar vattnet upp ur vaken, hvilket det ofta gör, får man det ändå sämre. Jag har därför brukat ett par lätta träskor af sådan form, som smederna bruka, eller blott sulor med tåremmar öfver midten af foten. För att ej halka af sulorna under vandringarna mellan vakarna har jag påspikat en tunn plåtskifva af ett par tums bredd bakom klackarne, så att den gått upp öfver sulan en tum eller så och med dem utanpå skorna har jag redt mig bra (Fig. 13.)

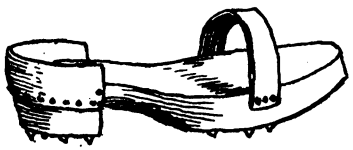

Fig. 13. Träsko.

Har man en vapendragare med, hvilket förhöjer nöjet, som hugger upp vakarna och uppgör en stockbrasa, där man kan koka kaffe och värma upp, hvad man kan ha med som vägkost, är en vinterdag tillbragt med mete och fångst med ståndkrok ett nöje, som man gärna mins. Och därmed slutar årets abborrfiske.

Vid dess början var det vårsommar, och då börjar äfven ett annat nöjsamt och lönande fiske med

Långref.

Äfven af ett så enkelt fiskredskap, som långrefven på det hela är, finnas flere slag. Jag hänvisar till Leidesdorffs priskurant sid. 44 — och nämner endast den jag begagnat och funnit mig belåten med.

Digitized by Google

På 30- och 40-talen fanns garn, lagom till långref, icke i handeln, det spanns hemmavid af hoptvinnadt linnegarn och blef mycket bra och varaktigt.

I början af 50-talet fanns sådant att köpa och var billigt nog, men har så småningom stigit i pris. Jag har bibehållit samma groflek, som brukades på 40-talet; det liknar närmast den i Leidesdorffs priskurant sid. 44 noterade n:r 2, medelgroft och 6-trådigt; säljes i nystan om 425 gm till pris 2: 50, motsvarande ungefär ett skålpund och uppgifves hålla 300 meter i längd.

Tillskurna medelfina tafsar, 70 cm. långa, finnas till pris af 65 öre per 100. — Af krok finnas åtskilliga sorter att välja på, väl ordnade och åskådliga i nämnda firmas priskurant.

För nybörjaren eller den mindre vane fiskaren vågar jag rekommendera extra prima lackerad Limerick-krok med öglor, n:r 1/0, 1, 2, 3; de äro lätta att knyta på och lagom stora för all sorts fisk. Troligen förefalla de fiskaren för små för gäddfiske, men likafullt duga de. För abborre, ål och andra roffiskar äro de enligt min erfarenhet stora nog.

Jag upprepar: ju finare redskap, dess mera fisk. Dessa krokar betinga ett något högre pris eller c:a 70 öre per 100, men de äro värda priset.

Till hvarje hundrade refkrok beräknar man $1^1/_3$ kilogram ref, hvilket motsvarar ofvannämnda två nystan. Ref, tafsar och krok betinga då ett pris af kr. 6: 35.

Äro fiskvattnen någorlunda goda, torde tvåhundra krok med ref kunna gifva fisk för det dagliga

Digitized by Google

behofvet. Utgiften skulle då bli kr. 12: 70 för full uppsättning till 200 krok.

Därtill kommer en undertagshåf. Den bör vara djupare än den, man begagnar vid mete, hvartill den ock, fastän mindre lämpligt, kan begagnas. En sådan håf kan fiskaren mycket väl göra sig själf. Eljest finns den att köpa i sportmagasinen och kan helt säkert fås på beställning hos nämnda firma, om fiskaren nämner djupet.* En half meter eller något djupare anser jag vara lagom. För mycket stora och bråksamma fiskar har man ljuster eller käkkrok.

Fullständig långref med lådor i olika storlekar levereras af fiskredskapshandlare. Jag har icke begagnat sådana, af skäl, som nedan skall nämnas.

Utläggningen af långref är väl vidt bekant, men kan dock knappast göras nöjaktigt af den, som icke förr varit med därom. Nybörjaren gör klokast i att få någon, som förut varit med därom, i sällskap för att visa sig, huru refven skall och bör utläggas.

En kort anvisning lämnar jag dock.

De refnystan, som köpas, äro uppnystade så, att trådens början är i midten. Vid utläggningen fästes först en sten af en knytnäfves storlek vid refvens ände. Vill man nu vara riktigt säker om att återfinna refvens början, lägges stenen på land, vanligen vid eller på en större sten vid ett träd, en gärdesgård eller annat märkbart föremål.

---

* I Leidesdorffska priskuranten för år 1900 finnes på sidan 32 upptagen under rubrik *Ny håf* en modell, som förefaller att vara rätt bra. Priset 3 kr. Engelska 5: —.

Digitized by Google

Därpå ror man rätt ut, tills man träffar 3 à 4 meters djupt vatten eller något mera. Där lägger man en sänksten, och då denna tagit botten, och man känner, att den ligger stadigt, slår man fast ett flöte.

Till flöte brukar man en rund träskifva af en deserttallriks storlek och genom denna en pinne, som, då skifvan flyter på vattnet, står rätt upp. Sådana flöten synas mycket bra på afstånd, helst då vattnet är lugnt, men jag har kunnat undvara dem och blott begagnat ett vanligt vedträ eller träspjäla af nyss klufven granved. Äfven det synes bra i vågsvall. Då denna andra sänksten med vidfästadt flöte blifvit utlagd, börjar man att ungefär 5 meter från flötet påbinda en krok med påsatt agn och fortsätter därmed, tills man når refvens slut.

Kroken med vidfästad tafs påknytes långrefven med en enkel ögleknut, så att en bit af tafsen hänger nedom eller utanför refven. Detta är nödvändigt, för att man raskt skall kunna knyta af kroken vid upptagningen af refven.

Vid refvens utläggning bör man vara tre — en ror, en sätter agnet på kroken och den tredje utlägger refven och påknyter krokarne.

Den, som utlägger refven, har nystanet stående mellan fötterna och passar noga på att se till, då detta tager slut för att kunna raskt tillknyta ännu ett nystan, om så behöfves. Gör han icke detta i rätt tid, löper refven ut och så förlorar man tid, innan man man får rätt på den förlorade änden.

Digitized by Google

En del fiskare tycker ej om att ha refven i nystan, utan haspla upp den på en därtill särskildt gjord rulle (Fig. 13).

Rullen är att föredraga, då man fiskar i ett vatten nära hemmet. Man upprullar refven fortare på den, än man nystar upp den från härfvorna, och refven trasslar sig mycket sällan på en rulle. Nystan äro däremot bättre, då man fiskar i flere vatten och måste bära sin redskap mellan sjöar och tjärnar. De mycket brukliga reflådorna äro då mindre lämpliga, och då därtill kommer, att en del fiskare bruka påsätta agnet, småfisken eller daggmasken hemma, innan han beger sig af för att utlägga refven, har jag icke funnit detta fördelaktigt, därför att såväl agnfisken som en del af daggmasken dör eller göres mindre lefvande, innan refven kommer i vattnet, ty fördelaktigast är att få betet friskt och lefvande däri. Så snart vattnen bli isfria, kan man med utsikt till god fångst utlägga långrefvar för gädda och lake.

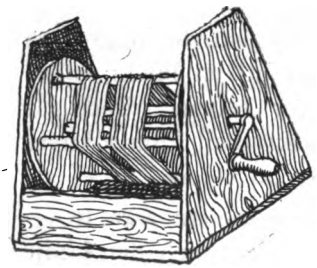

Fig. 14. Långrefsrulle.

Söker man särskildt gädda, brukar man använda krokar med mässingstafs, Åberopade finnas i Leidesdorffs prisk., sid. 33, »bästa kvalitet» n:r 2 eller 3. I denna fästes då en garntafs för fastknytning på refven. Jag har föga brukat dessa krokar, men gäddor har jag likafullt fångat. Visserligen biter en och annan af garntafsen och sliter sig, men kroken med mässingstafsen tyckes

Digitized by Google

afskräcka gäddorna att taga den — kanske icke just de större, men mindre gäddor tycker jag mig ha märkt skygga för mässingstafsen. Gifvet är, att detta är olika i olika vatten. I Stockholms skärgård tyckas gäddorna icke veta, huru farlig mässingstafsen i själfva verket är, men i Värmlands och Dalarnes skogssjöar veta de det. Jag har för många prof på detta, för att tvifla därpå.

Det låter sig mycket väl göra att lägga ut en del af refven med tanke på att få gädda och en annan del för lake. Skillnaden är blott att gäddrefven lägges närmare vattenytan och flötas för den skull, då däremot lakrefven sänkes till bottnen.

En allmän tro är, att om man vill ha lake på långref, skall man lägga den så, att den kommer att ligga, där intervägarne gått öfver isen. Allmogen förklarar saken så, att laken går och påtar i den kreaturs- och hästspillning, som sjunkit ned till sjöbotten, där vägarna gått. Jag kan hvarken bestrida eller biträda möjligheten af denna tro, ty lake har jag fått både där intervägarna gått och där de icke gått.

Vanligen infaller norsleken samtidigt med den tid sjöarna rensa, och så tidigt på våren kan man intet annat bete få utom den daggmask, man har haft öfver vintern, men på denna tager laken, och gäddan tager sedan smålakarne. Bästa gäddfisket har jag dock gjort på nors, hvilken i Värmland och en del andra orter kallas »slom». Nors som agn på »gäddref» skattas högt af dem, som fiska med långref.

Digitized by Google

Längre fram på våren och försommaren kan man icke erhålla nors som agn. Då kan man i stället ersätta denna med små mört, ty den mört, som leker tidigt och kallas ismört, får man i allmänhet tidigare än man kan lägga ut långrefven, och den brukar i en del vatten vara för stor till agn.

Små mört är ett präktigt agn, i synnerhet om man handterar den varligt, så att han lefver länge. Sättet är besvärligt, men brukar löna sig. Sedan man tagit den lefvande mörten ur den vid båten fästa agnsumpen och lagt den i en med vatten fylld bytta eller hink, som bör ha sin plats mellan »påagnarens» ben, träder man in en vanlig hårnål genom mörtens mun och ut vid en af gälarne. I hårnålens böjning instickes nu ändan af krokens tafs och drages varligt fram genom mörtens mun så långt, att krokens böjning träffar gälarna. Kroken döljes nu af fiskens hufvud, hvilket är fördelaktigt. Göres allt detta raskt, lefver mörten och är pigg nog, då han kommer i vattnet.

Som antydt är, är detta sätt att fästa kroken i betesfisken besvärligt. Jag har dock brukat det, därför att jag finner det både obarmhärtigt och motbjudande att, som allmännast brukas, sticka in kroken i den arma fiskens sida eller genom ryggen.

Ibland har jag påsatt agnfisken åt motsatt håll eller så, att tafsen först inträdts i munnen och dragits ut vid gälen. Kroken har då blifvit sittande alldeles så, som på tal om stång- eller stödkroken är visadt.

Digitized by Google

Förfar man så, som här förut är sagdt, med rudor, gärs och abborre, äro de i den ordning de nämnts i stånd att lefva natten lång och därutöfver. Löjor, elrizor samt sikyngel äro för små att påagna på antydt sätt, dem måste man fästa på kroken genom att träda den i dem, men vanligen äro de redan förut döda, och då gör man dem icke illa med kroken.

På försommaren och omkring midsommar samt därefter, tills hösten gör sitt inträde och vattnen afsvalna, får man flere sorters fisk på långrefven, om man lägger en del af den grundt och en del närmare sjöbotten och allt som man lägger den djupt benämnes den olika:

Högt i vattnet för gäddref, 2 à 3 meter djupt abborref } flötref

djupare gösref och vid botten ål- och lakref } djupref.

Gäddrefven agnas med nors, mört, rudor, gärs, abborre och löjor.

Abborrefven agnas med elrizor, löjor, små mört, nejonögon eller sandödlor och oftast med daggmask.

Gös- och ålrefvar med samma agn.

För id och sik lägges i en del vatten också en särskild ref, hvarom mera längre fram.

I sammanhang med långrefsfiske bör nämnas något om

Agnfiske.

Att till ett tillräckligt antal meta upp småfisk är ett tidsödande göra, ehuru det är nöjsamt nog, då det slumpar till, men det är icke så ofta det gör så.

Digitized by Google

Obestridligt är bästa sättet att skaffa sig agn det att köpa den af sådana, som ha not. Men för att kunna behålla agnet lefvande, bruka reffiskarne icke allenast den förut antydda fasta fisksumpen, utan äfven en mindre. En sådan kan han lätt göra sig själf af tunna bräder och i båtform. Men sådana finnas ock att köpa hos fiskredskapshandlare. Den i båtfason i Leidesdorffs priskurant å sid. 32 aftecknade torde vara den mest passande, eljest finnas flere former att välja på, ehuru alla förefalla mig små och ibland torde vara oanvändbara, emedan man icke kan föra agn lefvande med dem, då man fiskar i bäckar och skogsvatten.

Jag har redt mig bra med en hög vattenså försedd med löst lock. Den kan vid utläggningen af refven stå öppen i båten och vid transporten bäras på en stång med locket på.

Byter man ofta om vatten, lefva de små fiskarna någorlunda länge, och kan man så hastigt få ut refven, att de, äfven som döda, icke hinna förlora färgen, får man vara belåten.

Konsten är dock att få agnen i sumpen eller i sån.

Därtill behöfver man antingen en s. k. agnnot, en fin håf, ett nät eller en mjärde. I varm väderlek och vid klar luft kan man i grunda vikar se, hvar småfisken finns. Är solen varm, är den föga skygg. Man kan godt vada ut och lägga den lilla agnnoten omkring de små fiskarna, utan att de märka det eller ock, om man har långa tåg, lägga ut noten tidigt på morgonen eller t. o. m. aftonen förut och låta den ligga, tills

Digitized by Google

solvärmen lockar småfisken intill landet, då man passar på och försiktigt drager noten i land. Man har då fisksumpen eller vattensån i beredskap, och är man rapp och far varsamt med noten samt därtill har lyckan med, kan man få hundratal af passande agn för långrefven.

Lyckas icke detta, eller har man ingen passande strand, må man försöka med håfven. Äfven en håf kan man binda sig själf, men man kommer lättare från saken, om den köpes. Agnhåfvar finnas af två olika konstruktioner: sänkhåf och spröthåf. Båda motsvara ändamålet. Det beror på lokala förhållanden, hvilken af dem, man bör skaffa sig.* Då de skola begagnas är nödigt att utforska, hvar småfisk finnes, vanligen vid vasen utmed vassen och i strömmande vatten. Man brukar, sedan håfven är utsatt, kasta skorpsmulor och metmaskar öfver den för att narra fiskarna dit. Komma så de pigga agnfiskarna öfver håfven, drages den upp med skyndsamhet, och agnen stjälpas i fisksumpen. Finmaskade nät, s. k. löjnät, äro dyrbara nog: 15 kr. för de bästa hos Leidesdorff. Visserligen äro de i kortaste laget, men vid tillfällen, då löjor och annan småfisk stimma i mängd, kan man göra god fångst, om man drager nätet liksom en not. Ett löjnät bör ha sådana sänken, som man kan knyta af och binda på, allt efter behof, ty ibland stimmar löjan vid ytan. Då aftagas så många sänken,

* Leidesdorffska priskuranten, sidd. 29 och 30. De håfvar, som fiska bäst, äro de s. k. norshåfvarna. Man kan se dem begagnas nästan hvarje dag vid Norrbro här i hufvudstaden.

Digitized by Google

att nätet, då man drager det, går nära vattenytan. Far man tyst och varsamt fram, lyckas man ibland göra god fångst. Nätet kan läggas ut på försåt eller då löjorna ej synas. Man passar på och drager det, då de infinna sig. Nät för agnfisk är i detta fall mindre lämpligt än not, håf och mjärde, att en hop agn dö, sedan de kommit i sumpen, emedan man icke kan lossa dem från nätet så varsamt och hastigt, att de ej fara illa.

I mjärdar lyckas man rätt ofta få mycket och god agn under lektiden, då de utläggas vid vasar och andra passande ställen. Veckan före midsommar leker löjan och i en del vatten senare. Utsätter man då spärrmjärdar eller kupor i forsarne, där sådana finnas, brukar man göra godt fiske.

Elrizan, alkuvan eller spragg är en af de bästa agnfiskar, jag känner. Den är därför ock känd af alla fiskare på de trakter den finnes, och det är nästan öfver allt i sjöar, bäckar, älfvar och tjärnar. Den fångas också tämligen lätt därigenom, att den förekommer i flockar och på grundt vatten. Den är ock föga skygg. För att fånga elrizan brukar man både agnnoten, håfven och mjärden, allt efter lokala förhållanden. Den nappar raskt, men likafullt går lång tid åt för att meta upp ett eller annat hundrade.

Betesnot eller stängselnät är enligt Leidesdorffs priskurant sid. 28 »ett hos oss litet kändt, men i Tyskland mycket användt nätredskap». Jag känner det icke, men synes det på ritningen sid. 30 vara rätt användbart såväl i stilla som i strömmande vatten. Vid agnfiske må fiskaren

Digitized by Google

icke förgäta att taga kännedom om de förordningar om fiske, som äro stadgade för olika orter och olika fiskslag.

Långrefven utlägges vanligen om aftnarne efter kl. 6 och vittjas ungefär samma tid eller något senare påföljande morgon. Erfarna fiskare ha sagt mig, att det är oklokt vittja den för tidigt på morgonen.

Har man fisk till agn brukar man första morgonen icke upptaga refven, utan endast *stryka* den, som det heter, d. v. s. att ro utmed refven och se till och aftaga de fiskar, som finnas, allt under det man låter refven löpa mellan händerna, så att man på en gång både lägger ut och vittjar den. Vill man nu vara riktigt noga, påsätter man friska agn eller mask, där de äro bortsnappade och påbinder nya krok, där man aflöst dem, som man fått fisk på. Träffar man på en större fisk, som är bråksam, har man till hands ett refnystan, hvars ena ände fastknytes vid refven, och med den styr och uttröttar man den bråksamma fisken. En sådan bit ref kallas *spelref* och är nödvändig, ty eljest drager man den utlagda refven från dess plats, och ligger den nära botten, händer att den tager fäste där, och man kan draga af den eller nödgas hafva den så spänd, att fisken sliter sig, innan man får den så nära båten, att man kan taga den med håf eller huggkrok.

I en del sjöar händer rätt ofta, att refven fastnar bland stenar och trädrötter på sjöbotten. Kan man efter flere försök icke få den loss, är att misstänka, att någon fisk dragit refven om något fäste. Man brukar då ro rundt omkring

Digitized by Google

för att få den att lossna. Det lyckas ibland, men är det en ål, som åstadkommit fästet, lyckas det sällan. Jag brukar då pålägga ett flöte för att upptaga den från motsatt håll. För att slippa ro och understundom förgäfves söka närmaste flöte, hvilket blifvit neddraget, antingen af sig själft eller af fisken, brukar jag på det förutnämnda refnystanet eller spelrefven fästa en sten för att dragga rätt på refven på andra sidan flötet. Det brukar lyckas med blott en sten som dragg. Men klokast är att på förhand ha skaffat sig en sådan, och den är lätt att åstadkomma.

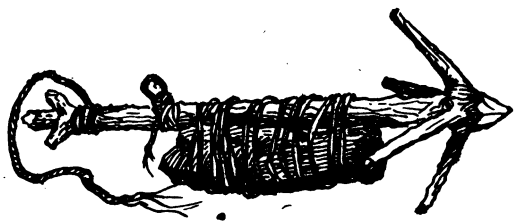

Fig. 15. Dragg af granstam.

En liten grantopp afskäres en stump från toppen, tills man träffar någorlunda grofva kvistar af ungefär en blyertspennas groflek. Nedom dessa afskäres stammen och vid nästa kvistbo ofvan dessa toppen. Så afskär man de nedre grenarna vid en längd af ungefär 10 cm. och de öfre nära stammen. Vid stammen fastbindes en sten och så är draggen färdig (Fig. 15).

Man brukar små draggar af järn för reffiske, men dessa äro ej bättre än dem af en grantopp, men väl sämre, därför att de understundom fastna mellan stenar och i murkna trästammar, och så

Digitized by Google

förlorar man dem. Grandraggen är icke starkare, än att en af kvistarne går af, och man får upp resten. Har man förlorat en sådan dragg, är den ock lätt ersatt.

En del fiskare brukar stryka eller vittja refven äfven på aftonen för att inhämta de fiskar, som fastnat under dagens lopp, samt åter förse afätna krokar med nytt agn. I rötmånaden är en sådan aftonsyn att förorda.

Sällan låter man en långref ligga ute mer än två nätter. Då upptages den på så sätt, att fiskaren själf förser sig med ett såll eller en bytta och ställer denna mellan sina fötter. I denna uppringas refven, sedan krokarna blifvit afknutna.

Fortast och bäst går detta, om man har en hjälpare, som afknyter och borttager kvarvarande odugliga agn och så upplägger krokarna ordentligt. På så sätt får man hastigt upp refven, men trots detta hinner man bli nöjd, innan det är gjordt, ty att en eller annan timme sitta i en krum och obekväm ställning gör tiden lång, och det är icke slut, då man kommer i land.

Refven skall upphasplas på en vanlig härfstol, därpå skall vattnet så vidt möjligt är vridas ur den och till slut skall den upphängas och torkas, likaså krokarna.

Då både ref och krok äro torra, skall refven nystas eller uppvindas på rullen, och har man då slarfvat vid uppvindningen, blir trassel. Då pröfvas tålamodet.

Långref är ett både nöjsamt och ofta lönande fiske, men det är icke utan besvär, och det kan nog hända, att om man råkar ut för storm och

Digitized by Google

regn under upptagningen, man lofvar sig själf, att det skall dröja till nästa gång man pröfvar lyckan.

Idfiske.

Id får man under våren, då ryssjor och nät äro utlagda för gädda. Ryssjor för id utsättas ock i strömmar och älfvar, där iden vårtiden stryker fram, så ock på grofva nät (s. k. braxennät). Känner man väl till lokalen, brukar detta fiske löna sig.

Id får man ofta på långrefven, och sådan lägger man stundom ut endast för denna fisksort. Man begagnar då dubbelkrokar och agnar med en tjock deg af hvetemjöl, hvilken håller sig tämligen bra fast på dubbelkrokarna. Refven lägges helt nära landet och på grundt vatten, en meter djupt eller mindre. Få gånger har jag försökt detta fiske och då ej heller gjort god fångst, men af trovärdiga personer, boende omkring sjön Siljan, har jag hört, att idref där skall fiska bra.

Bästa idfångsten har jag gjort på nät och i ryssjor tidigt på våren samt på mete.

Som bekant är leker iden i vass- och gräsrika vikar tidigt på våren. Samtidigt går han äfven upp i större och mindre älfvar, där han fångas i myckenhet. Klart är, att han därigenom förminskas, men om dess och andra fiskars skydd vill jag icke orda, emedan detta lilla arbete icke är tillkommet för fiskodling eller skydd utan endast för fångst.

Iden är väl egentligen en insjöfisk, men den förekommer äfven i Östersjön, och därigenom att

Digitized by Google

den där svårligen kan skattas så hårdt, att någon minskning kan komma i fråga, är iden bland de fiskslag, som böra bibehålla sig någorlunda bra äfven i de vatten inne i landet, som ha förbindelse med Östersjön, ty han kämpar manligen för att komma upp genom forsarna,* i hvilka han sedan leker.

Gifvetvis är fiske under lektiden oförståndigt, och timmerflottning är, då den en längre tid bedrifves, högst skadlig. Då fisken lekt ut, begifver han sig ned i större sjöar eller stannar i sådana, sedan han kämpat sig upp till dem.

Iden tyckes vara sällskapskär, ty då vattnet blir varmt och sommaren är inne, ser man iden samlad i större eller mindre flockar eller stim, beroende på väderleken. Då brukar den bästa mettiden inträffa. Iden drager själf försorg om, att fiskaren upptäcker honom såväl om dagen som om natten, emedan han å vackra dagar och ljumma nätter går in i grunda vikar, där fiskaren både hör och ser honom, där han går och synes förlusta sig. Mycket vanligt är, att man under sommarens mete får en och annan id från några gram till en kilos storlek, men under den tid, han

* Jag har haft tillfälle att observera detta i Dalarne under timmerflottning. Iden har stått, som man säger, tjockt i vattnet nedom en s. k. hålldam, då luckorna ha varit stängda, men då dessa dragits upp, och vattnet runnit ut en eller annan timme och sedan luckorna slagits ned, har ingen id synts till. De, som funnits, ha arbetat sig upp genom det strida vattnet. Men följande morgon, ha varsnats andra fiskar, som arbetat sig upp i strömmen tills de måst stanna nedom tvärdammen. De så årligen observerade fiskarna ha haft en storlek mellan ett halft och ett kg.

Digitized by Google

drifver omkring vid vikar och uddar, är han mera vuxen, och då behöfver fiskaren starkare don och större krokar, emedan det icke är så sällsynt, att man får idar så vuxna, att de väga 2 kilo och däröfver, d. v. s. i en del vatten.

Idens öfverkäk är tämligen svag, hvarför är klokast att begagna större krokar af lackerad Limerick med eller utan öglor eller ock platt-slagen efter fiskarens eget skön. N:r 5 torde vara stor nog, men jag har sett större krokar begagnas för, som det på allmogespråket heter, »stor-» eller »plaskid».

Har fiskaren iakttagit idstimmen och har nöje af att meta dem, kan detta ske från båt, men allmogefiskaren metar den mest från land. Då äro långa spön och starka don af nöden. Arbetsamt är att bruka de långa spön, som allmogen använder, men nöjesfiskaren kan bruka sitt slant-spö, sedan han blifvit van att kasta refven långt ut. Vid idfiske begagnas flöte, och kroken bör vara försedd med stor och pigg daggmask. Iden nappar äfven på vanlig metmask, om man hänger på och betäcker kroken med cirka 4 à 5 af dem. Detta gäller dock icke all id, utan mest stor- eller plaskiden, då han går i stim. I åar och älfvar är storiden icke så benägen att taga kroken. Man får bjuda honom på åtskilligt, såsom skalbaggar (majbaggen), sedan vingtäckarne blifvit aftagna, gräshoppor, deg, mjuka skorpbitar, kräftstjärtar och, som jag hört berättas, räkor, fjärilar och flugor.

Har man fått en storid på kroken, har han ingen lust att gifva med sig i rappet; van som

Digitized by Google

han är att kämpa i forsarna, går han icke på djupet, utan slänger sig hit och dit med hufvud och kropp i krum. Man får ej fubbla med rulle och ref!

Jag har icke fiskat id mycket, men dock pröfvat honom så pass, att jag vet, att det är bäst att vara vaken och vid mete icke glömma vare sig håf eller huggkrok, äfven om man befinner sig på land. Ett ganska stort och spännande nöje är att strida med en stor id, och en vacker och välsmakande fisk är den.

Tiden för mete af id infaller icke bestämdt. Erfarna idmetare ha sagt mig, att iden tager på förmiddagarne. Blåser det och går vågor, anses det fördelaktigt. Man träffar den då på vind- eller lovartssidan vid klipp- eller stenuddar, så ock vid vassen i vikmynningar. Rätt ofta händer, att man får grofva abborrar, då man söker idstimmen, men sådant märker fiskaren, innan han sett fisken, på det beteende, fisken visar, under det man söker infånga honom. Abborren kilar åstad mot botten, men som förut nämnts är idens stridssätt mycket nöjsammare.

De, som önska id för vinterbehof eller afsalu, försumma icke att utlägga långref den tid, iden är så att säga ute på sommarnöje. Det fisket brukar löna sig bra, och iden strider lika bra på långrefven som på metkroken. Om idmete i Östersjön känner jag nästan intet, men det skall dock där vara mycket lönande.

Sik.

Så vidt jag vet eller har hört, fiskas siken mycket sällan på metkrokar i lugnvatten. Där-

Digitized by Google

emot händer någon gång, att man träffar sik under forsarna i större älfvar. Troligen är han där för att fånga och äta af den ofantliga mängd s. k. laxflugor, som en del år komma flytande med strömmen. Blott en enda gång har jag fått sik i ström och skulle knappast ha trott att han fanns där om någon sagt mig det förut. Det var under en fors, där en liten vik gick in, och denna var fylld med fradga eller skum. Min roddare och jag hade ankrat vid kanten af det hvita skummet och slängde våra små harrflugor ut i strömdraget, då jag märkte, som jag tyckte och trodde, stjärten af en harr slå upp ett ögonblick, och genast föllo mina flugor, där fiskstjärten visat sig, och i samma ögonblick tog han den minsta flugan och ovanligt beskedligt följde han med till båten och så in i håfven samt upp. Då blef den liflig och glänste så som ingen harr kan glänsa, och jag blef mycket förvånad, då jag fann fisken vara en sik, och ville knappt tro mina egna ögon. Emellertid var det en sik, och den vägde godt ett skålpund.

Raskt voro både mina och roddarens flugor inne i skumtäcket, och därifrån togo vi på en kort stund fem sikar af lika och ännu större vikt. Troligen skulle vi fått flere, om icke en annan fiskare kommit nedom oss, stakande sin båt midt igenom den skumbelagda lilla viken. Därmed voro fiskarna borta, och som det var på midsommaraftonen, ville vi ej vänta på, att de skulle återkomma, utan slutade fiska.

Jag talade sedan vid en närboende metare och frågade honom, om han brukade meta sik i

Digitized by Google

Österdalsälfven. Han såg förvånad ut vid min fråga och sade mig, att sik icke nappade på hvarken mask eller fluga, men följande år påträffade jag honom utbjudande sik till salu, den han hade dock fått på nät, som han sade, ehuru tydligt kunde märkas, att den var tagen på krok.

Att sik på försommaren nappar på fluga är nog icke allmänt bekant i skogsbygderna, och i Värmlands slättbygd har jag heller icke hört, att någon vet därom.

Sik fångas med not, nät och s. k. strömgarn vanligen under lektiden, då fisket är mycket lönande med ofvannämnda redskap, men i en del trakter förstår folket att fånga siken året om. På andra trakter göras ej försök att fånga siken andra tider än under lektiden, som i en del vatten tyckes vara ganska lång.

Nog har jag försökt studera sikens lefnadssätt och vanor, men jag kan godt säga, att jag därmed icke kommit långt.

Af en soldat, som jag lånade mina nät, fick jag dock i förtroende veta, att han tog sik hvilken årstid som hälst. Sättet uppgaf han vara följande: det första nätet utsattes så, att det låg på botten, där sjön var djupast, hvilket uppmättes, så lades ett nät fäst vid det första, så att detta andra nät nådde till det förut utlagda nätets öfre kant och så fortsattes, tills han med sista nätet kom till vattenytan (Fig. 15). På det djup, som han då fick fisk, gick siken, sade han. »Stundom går han nära ytan, stundom djupare och stundom vid botten. Konsten är att få reda på, hur djupt eller grundt han går, och det tager jag reda på, på det

Digitized by Google

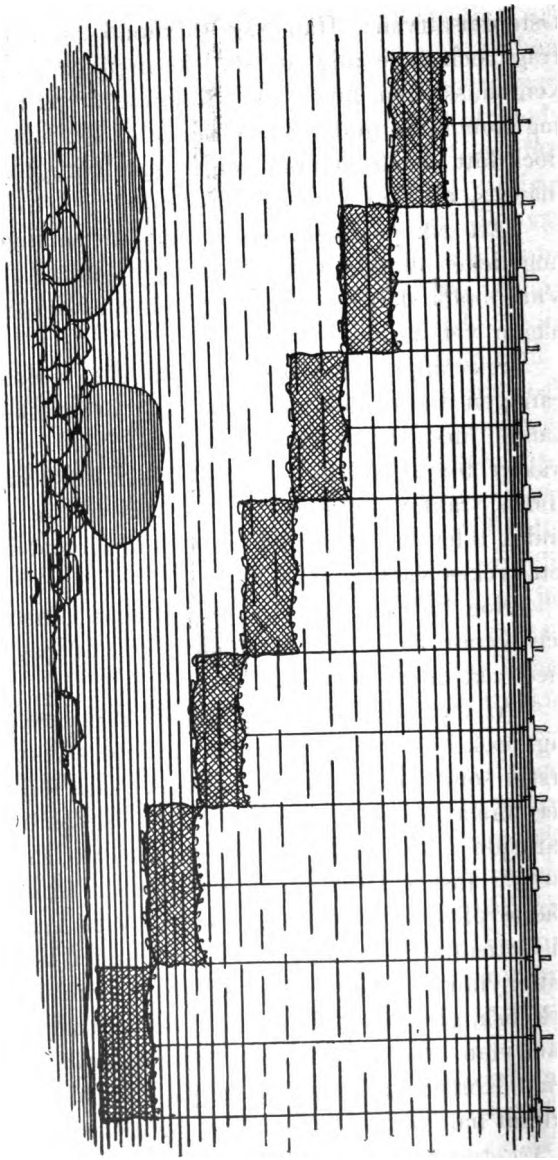

Fig. 16.

Digitized by Google

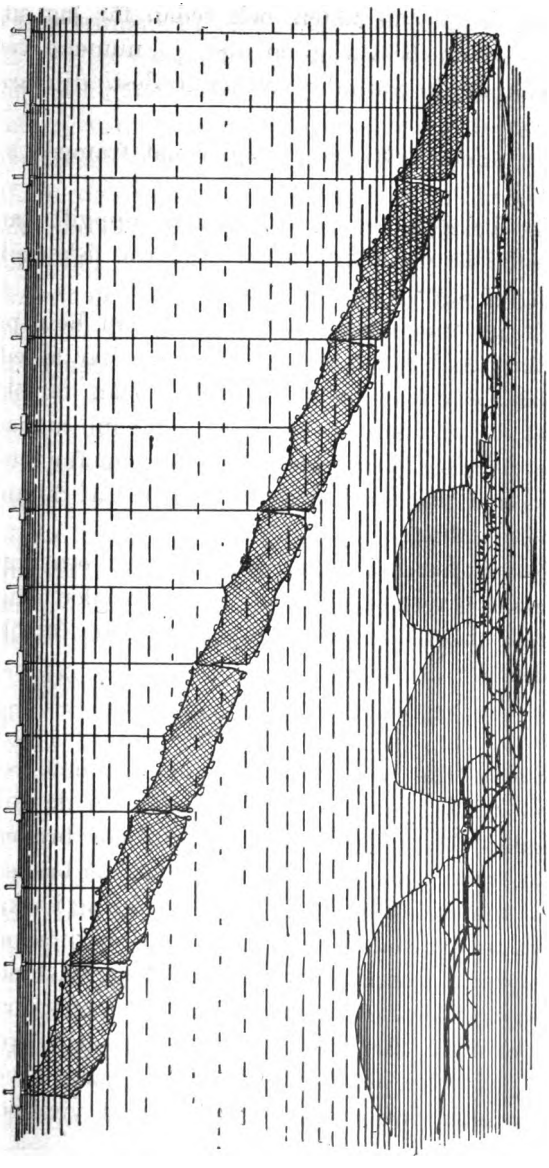

Fig. 17.

Digitized by Google

sätt jag lägger ut näten, och sedan får jag sik året om, men besvärligt är det — numera vet jag dock, att ju varmare vattnet är, desto djupare går siken.»

Ett annat sätt att utlägga nät framgår af Fig. 17.

En bekräftelse på att soldatens uppgift kan äga grund är, att man i Siljan i Dalarne fiskar sik på långref agnad med daggmask.

En af mina biträden, som hade sitt hem på Sollerön och hvilkens utsago jag icke har anledning att betvifla, sade mig, att han själf försökt långref för sik, och en gång, då han i juli månad utlade ett tusen krok, blef fångsten ungefär femton lispund sik. Refven lades på botten af Siljans djupaste ställe.

Nöjesfiskaren har anledning pröfva, om uppgifterna äro riktiga, antingen med nät eller långref eller bådadera. Själf har jag icke försökt metoderna.

Braxen.

Sådan får man allt emellanåt på mete och långref under sommaren. Vanligen äro de små och kallas då på en del orter pankor eller braxenpankor, men i augusti och september, då braxen, liksom under leken i juni, drifver omkring i vikar och utmed vassen, brukar man få stora braxnar på långref. Denna agnas då med daggmask och lägges högt i vattnet, högst en eller en och en kvarts meter eller så. Har fiskaren lyckats varsna braxen vid lugnt väder, då han går med ryggarne öfver vattnet, eller finner man den drifven af vind och

Digitized by Google

vågor samlad i någon vik, är tiden inne att lägga ut refven i solnedgången samt att icke försofva sig morgonen därpå. I första dagningen bör refven vara vittjad, emedan de stora braxnarne i synnerhet vid denna tid bli oroliga och, i följd af att de oftast äro löst fästade på kroken, lyckas slita sig. Vid vittjandet är klokt att fara ytterst försiktigt och tyst fram, så att man icke i onödan skrämmer braxnarne, och det är bra att, innan man för braxen intill båten, ha undertagshåfven så djupt nere i vattnet som skaftet räcker och sedan passa på och kvickt draga upp den, då braxen blifvit ledd öfver håfven.

Braxen blir i en del sjöar mycket stor. Själf har jag sett en af en kamrat fångad braxen, som vägde 5 kg., men en annan har meddelat mig, att han fått en på 6 kg. Båda dessa braxnar fångades på långref i en liten sjö, som står i förbindelse med den tämligen stora Venjanssjön i Dalarne.

De flesta braxnar, jag fångat, ha varit 2 à 3 kg. i samma vattendrag, men längre mot söder, i sjön Van.

Bäckforell eller laxöring.

För turisten eller jägaren är laxöringen den fisk, som är lättast åtkomlig och fordrar minsta utrustningen, och därtill vanligen förskaffar fiskaren en god tillökning i provianteringen, hvarjämte han skaffar nästan alla, som försöka att meta den, ett stort nöje.

Laxöringen är rätt allmän, i synnerhet i skogsbygden och nära fjällfötterna, då han går

Digitized by Google

upp äfven i helt små bäckar ända högt upp i fjällvärlden.

Mer eller mindre talrik kan man äfven numera säga, att han finnes i hela vårt land, ehuru på långt när ej så talrik, som då jag började att meta och fånga den.

Fångsten sker i fiskhus och på nät samt i småmjärdar, vanligen af vidjetelningar, och ledsamt nog äfven genom afdämning af vattnet. Men som hvarken nöjesfiskaren eller turisten kommer i tillfälle att pröfva på fångsten med dessa redskap, utesluter jag sättet för dess begagnande och lämnar blott upplysningar om

Mete.

Härtill fordras ett helt vanligt metspö, sådant man kan skaffa sig själf vid fångstplatsen, jämte en god tagelref med sänke och en icke för liten blå engelsk krok, som agnats med en pigg metmask. Ett sådant metdon är användbart nog, men bättre och mycket behagligare är att ha ett käppmetspö af 1:ma bamburör i tre delar till pris 2: 75 och därtill en passande mässingsrulle med c:a 15 à 20 meter lång tagel- och silkesref (Leidesdorffs priskurant sid. 37). På denna slås en 3 à 4 cm. lång ögla och i den fastslås en guttafs med sänke af ett groft hagel jämte en väl påbunden Limerickkrok n:r 3 eller 4 — så är metspöet i ordning.

Visserligen kan en rulle afvaras i och för laxöringsmete, emedan i de små vattendrag, där man särskildt söker dem, fiskarne äro små, men det händer, att man äfven i små bäckar får napp

Digitized by Google

af laxöringar på en kilos vikt och däröfver. Då är godt att ha ref att släppa ut, ty i den oländiga mark bland stenar, vindfällen och ris, som oftast äro tillfinnandes vid laxöringsbäckarnes stränder, är ej godt hinna med, då en sådan oberäknad baddare till öring i rykande fart far utför bäcken. För öfrigt är alltid bra att ha ref att ge ut.

Gifvetvis har den, som ämnar försöka laxöringarna, försett sig med metmask, och den är ock bästa agnet för öringen, ehuru han ibland kinkar och ej vill taga den. Man har då att bjuda honom på trädmask, som finns mellan barken och stammen på fallna och halfmurkna träd, pinnmaskar, ängs- eller gräshoppor och äfven »konstflugor». Efter dessa slår han gärna, men tager dem icke säkert, utan slår fel, tills han tröttnar och går och gömmer sig. Man kan då låta honom vara i ro en stund och flytta till ett annat ställe och sedan återvända och bjuda honom en ny mask eller ett annat bete. Har man en elriza, ett sik- eller mörtyngel, kan han knappast låta bli att taga betet.

Emellertid fordras det någon praktik för att bli en god forellfiskare. Först bör man undvika att låta fisken se sig. Man börjar sitt fiske så, att man går utför strömmen och håller sig på den sidan om vattendraget, att skuggan af en själf faller åt land, icke ut i vattnet. Krok och ref kastar man ut där man står och låter den så drifva med strömmen. Nappar det icke då, drager man kroken med betet så sakta uppåt, att betet släpar på vattenytan. I vanliga fall slår

Digitized by Google

då fisken efter betet och kniper så en bit af hängmasken. Då skall man stanna och gifva ut refven och låta kroken sjunka. Tager öringen icke då, så har han antingen blifvit sårad af kroken, då han slog efter masken, eller är han icke hungrig.

Har man däremot fått fisken på kroken och känner, att han är fast, rycker man icke upp den med häftighet, ty då händer, att fisk och krok bli fastsittande i närmaste träd, där fiskaren har besvär nog att sedan få sin fångst ned igen. Den vane forellfiskaren drager fisken helt lugnt efter vattenytan i land, och då fisken håller sig för ett ögonblick stilla och rak, drager han honom upp på land så långt, som lokalen tillåter. Gör forellen motstånd och vill löpa nedåt strömmen, är han större än de vanliga, och då får man gifva honom ref och följa med, tills han blir trött, och då se sig för, hvar man har lättast för att draga honom upp på land.

Ty undertagshåf har man sällan med, då man fiskar i små älfvar och bäckar. I större vatten fordras andra don. Härom mera sedan.

I lugnvatten lönar det mindre att meta foreller än i strömmande, ehuru man äfven i lugnare vatten, såsom små bassänger nedom vattenfall, i älfvar med djupa stränder, i en del sjöar och i små tjärnar, i kvarndammar och vid andra vattenverk kan göra rätt godt fiske. Bäst är dock i långsluttande forsar, uppfyllda af sten, kullfallna trädstammar och stubbrötter. På sådana ställen trifvas små öringar.

Digitized by Google

Flöten begagnas icke, då man metar i strömmar, men i sjöar och tjärnar äro de bra. Träffar man nedfallna gamla träd, stenrösen och träbråte, bör man kasta ut kroken bland dem. Turister eller jägare, som stanna några dagar på någon plats, där öringar finnas i lugnvatten, kunna då medhafva en långref, dock af något smäckrare dimensioner än en gäddref. Han kan då, om den agnas med metmask eller elrizor, göra god fångst. Daggmask vid fångst af laxöringar är icke nödvändig, ty dessa taga lika gärna 3 à 4 eller flere småmaskar, som man träder på kroken och låter delvis hänga utanför, så att det ser ut som en hel liten knippa metmask.

Är öringen någon dag kinkig och icke vill nappa, eller om han flere gånger försökt taga masken eller flugan, så är skäl försöka honom med ett af de minsta skeddragen eller en »spinnare» (halcyon eller kornet-), hvarom mera här nedan.

Är vattnet mycket klart och dagen solblank samt vattnet utfallet, vill öringarna icke nappa. Man får dröja med fisket, tills solen sjunker bakom bergen. Då må man försöka. Är dagen däremot mulen och har det regnat, så att vattnet i småälfvarna är i lindrigt stigande, brukar fisket vara det bästa, helst om det därtill är lugnt och stilla.

Äfven om vintern nappa öringarna i sjöar och tjärnar med klart och blått vatten. De taga då helst tennpirken (Leidesdorffs priskurant sid. 29, n:r 10½ med gul metallskifva), men äfven andra tennpirkar och mask.

Digitized by Google

I en del vatten nappa de bättre, om man sätter en trädmask på kroken. Pirkar man efter öringar under vintern i vatten, där röding och abborre finnas, får man äfven af dessa fiskslag.

Röding.

Denna är mera sällsynt än någon annan art af våra fiskar och finnes endast i några få sjöar i södra och mellersta delen af landet, men är mera allmän i de norra delarna och fjälltrakterna, där klart vatten finns i många vatten. Rödingen benämnes på en del orter för röa, rölla och äfven fjällöre.

Fångstmedlen äro nät, not och mete. Rödingen leker vanligen i oktober och november, då han fångas på nät, där vattnen ännu icke blifvit isbelagda, men äfven under isen, då näten där utdragas.

Rörande såväl *lax-, forell- eller öre- och rödingsfisket hänvisar jag till gällande förordningar,* ty i allmänhet anses laxöringen och rödingen icke ha någon gemenskap med förordningarna om lax och laxfiske.

Gemene man anser, att öringen och röllan, som äro små fiskar, icke kunna vara inbegripna i stadgarne om laxen såsom varande en storfisk af helt annat slag än de små.

Som nöjesfiskaren, jägaren och turisten icke gärna kan komma i tillfälle att bruka fångstredskap för rödingen, lämnar jag dessas bruk å sido.

Rödingen kan af nöjesfiskaren, skogsströfvaren och turisten endast åtkommas genom krok- eller lockfiske.

Digitized by Google

På långref tager rödingen rätt bra, om den agnas med daggmask och elriza. Om de små blankfiskarna, eller mört, löjor och sikyngel, äro begärliga för rödingarna känner jag icke, emedan jag aldrig försökt dessa som agn till långref för röding, men som röding och öring oftast träffas i samma vatten, så är skäl att försöka äfven dem som bete, ty att öringen icke försmår blankagn, veta vi.

Där rödingen finns, tager han under vissa dagar och i tjänlig väderlek på tennpirkar af samma sort, som man brukar för öringen och abborren. En trädmask och äfven en metmask brukar man träda på kroken antingen för att dölja denna eller för att göra pirken mera begärlig. Jag har frestat båda delarna, men kan ej afgöra, om man har någon fördel af maskbetäckt krok eller icke.

Rödingen nappar ock på vanlig metkrok, då den är agnad med met- och trädmask. Man metar då i samma vakar och på samma djup, som är vanligt med tennpirken. Känner man rödingarnas lekplatser, är det säkrast att söka dem där eller i närheten af stengrund och klippuddar i sund mellan ett par vatten. De liksom abborrarna gå alldeles intill landet vid stenskär, och där kan man med småmask och likadan krok få dem att nappa och understundom göra ganska godt fiske.

De rödingar, som man vanligtvis får på pirk och andra agn under vintern, äro ungefärligen så stora som en vanlig sill, både öfver och under, men i en del vatten uppe i fjällen bli de ganska stora. En man från Trysil, hvilkens trovärdighet

Digitized by Google

ej kan betviflas, har sagt mig, att där fiskas röding, som uppgår till 3 à 4 kg. i Engersjön, ett bivatten till Klarälfven.

Sommartiden tager rödingen konstgjorda flugor, helst om de serveras väl, och väderleken är tjänlig. Då, liksom om vintern, sökes han vid klippor, stenstränder och skär. Metmask och elrizor tager han gärna liksom skeddrag, spinnare och andra konstfiskar. Ännu så sent på hösten som i november har jag metat rödingar, då det varit så kallt, att isskimmer synts på vattnet.

Fiskplatsen var då Klittjärn i närheten af Stora Gla på Glafva sockens finnskogar i Värmland. Fiskkamraten var naturforskaren Weehlwrigt och fångsten gick till något museum i hans fädernesland.

Harr- och forell- eller öringsfiske.

Af alla de fisken, jag varit med om, roar mig harr- och forellfisket mest, särdeles då det sker i större älfvar och i båt. Jag finner anledning att förorda fiske från båt för nybörjaren och den mindre vane fiskaren, emedan det icke faller sig så alldeles lätt att sköta metstången eller spöet från land. Att kasta ut refven, då den är försedd med en lätt guttafs och små flugor, fordrar öfning, äfven om man kan fiska från en skogfri plats; men ännu större öfning fordras, då träden stå nära stranden. Det är därför klokast att börja lära sig handtera fiskestången från båten.

En sådan fullt ändamålsenlig finns nog att få köpa eller hyra vid de vatten, där detta fiske

Digitized by Google

bedrifves af närboende, och ofta har den förut påtingade strömroddaren eller båtkarlen sådan själf. Men det är skillnad på båtar och båtar, om man vill färdas tryggt och bekvämt, och stor skillnad är, i fall man skall frakta båten från det ena till det andra vattnet.

De bästa strömbåtar, jag sett, både till form och duglighet, ha varit förfärdigade i Lima socken i Dalarne. De äro lätta, grundgående och starka. Genom sin längd och sin kullriga botten äro de sena att vända sidan till i strömmen och halka lätt öfver stenar, som i otaliga mängder finnas i alla älfvar, där harren och öringen ha sitt tillhåll.

För ett tiotal år sedan kunde en sådan båt köpas till ungefär 25—45 kr., beroende på dess storlek. Enårade, två- och treårade bestämde prisskilnaden. Enårade lämpa sig för mindre vattendrag, två- och treårade för större. Det beror ock på, huru lång tid och huru stor utrustning fiskaren ämnar använda för sin fiskefärd, och äfven om orter passeras, där man kan få tak öfver hufvudet och har tillfälle att öka proviantförrådet, samt om man har en kamrat med på fisketuren. Att flere än två fiskare använda samma båt går icke gärna för sig.

Med en tvåårad båt har jag varit fullt belåten på långturer eller dem jag ansett för sådana, d. v. s. för en färd fram och åter ett par gånger från Fämundsjön i Norge till Dalby i Värmland, c:a 18—20 mil, och från eller ofvan Idre i Dalarne till Siljan, 14 à 16 mil. Jag har då haft två roddare, förnämligast för hjälp vid

Digitized by Google

sådana forsar, där man varit nödgad draga båten på land. En tvåårad båt är icke tyngre, än att två man bära den några hundra meter utan att hvila, beroende på marken utmed älfstränderna. Åror, flakar och hvad man eljest har med för resan, transporteras för sig själf.

För att ha det bekvämare har jag fästat tre små block under flakarna i båtens botten och låtit linan till sänkstenen eller draggen löpa genom ett fjärde block, som placeras i båtens framstam. Framstammens vekhet har gjort, att man fått konstruera ett särskildt block att lyfta af, då man icke haft behof däraf. Genom denna enkla anordning har roddaren, då man flyttat från ett till ett annat ställe, icke behöft resa sig upp eller flytta från sin plats för att lyfta upp sänkstenen. Han har blott behöft hala upp den öfver vattnet och låta den hänga, tills antingen strömmen eller årorna drifvit båten dit man önskat, och så låta stenen af sig själf glida ned till botten.

Sänkstenen bör vara om möjligt rund eller oval och slätslipad, och sådana finnas hvart man kommer vid och i flodbäddarna. En från hemmet medtagen fin bergborr jämte en ring i en dubb är allt som behöfves för att få en fullgod sänksten, hvart man kommer. En dragg af järn i vanlig form förlorar man lätt därigenom att han kilar sig in mellan stenar, så att det är omöjligt få den loss. Visserligen brukar infödingarne utmed älfvarna fästa sänkstenen med vidjor, men dessa äro ej att lita på. De slitas snart af, då man minst tänker därpå. Är man då i en strid och stenig ström, så att båten, innan man hinner

Digitized by Google

få ut årorna, slår sig på tvären och stöter emot en sten, har man rätt goda utsikter att få sig ett oberäknadt bad och, om oturen är med, få sina saker genomvåta, i fall man icke förlorar dem för alltid. Lyckligtvis är den långa strömbåten sen i att vända och båtkarlarne snabba, så att faran icke är stor.

En liten anordning till med båten är bra att ha. Lägger man en stång på båtstammarnes ändar och däröfver ett par linoljedränkta tygstycken, lika långa som båten och lagom breda, så att de räcka nedom båtsidornas kanter, har man ett bra tält och stort nog som liggplats för tre man. Gör man knapphål i tygstyckena eller tältduken och slår in några knappspikar i båtkanten får man tältet både tätt och regnfritt. Visserligen kan man i upprätt ställning icke stå i tältet, men på en väl tillredd löf- eller risbädd kan man ligga där ganska bra och äfven sitta bekvämt nog. Turisten och fiskaren komma ej att klaga, utan i stället känna sig hemmastadda och väl till mods.

Strömbåten är stor nog att rymma både filtar, regnrockar och hvad mera nödigt och bekvämt är, och är man fyra man och tager en treårad sådan, rymmer den äfven en komfortabel utrustning, gevär och ett par hundar därtill.

På de strömbåtar, som tillverkas inne i landet, äro årklykorna af trä, visserligen af krokigt vuxna björkstammar eller rötter, eller af det starkaste och mest ändamålsenliga virke, som naturen erbjuder, men dessa rodd- eller årklykor äro dock icke att lita på. Därför har jag låtit göra sådana af järn, af en ungefär tre cm. bred järnstång, som

Digitized by Google

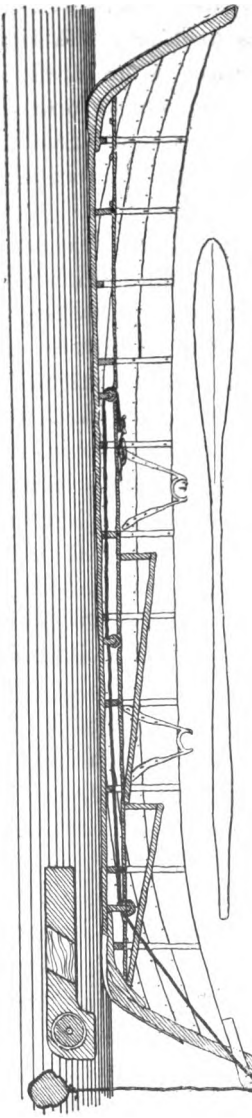

Fig. 18. Tvåårad strömbåt.

böjts och vridits i likhet med de brukliga roddklykorna af trä. De hafva mot ändarne afplattats och gjorts tunnare och tilltagits i längd, så att de hafva nått öfver två af båtbordén. De ha blifvit mycket bra och starka, ingalunda tyngre än de af trä (Fig. 18).

Gifvetvis brukar man företaga metet eller fisket längst upp i vattnen eller så, att man färdas utför och fiskar nedåt strömmen. Minst besvärligt är att, sedan man bestämt trakten, där man vill fiska, redan under vintern låta köra dit båten på släde. Visserligen kan man frakta båten uppåt vattnen medelst stakning uppför älfvarne eller köra den på kärror, där vägar finnas, och på släpor genom vildmarken, men detta sätt att få båten upp till fiskevattnen faller sig kostsamt, och så väl båt som utrustningspersed-

Digitized by Google

lar fara illa. Blir båten skadad, kan den nog repareras tämligen bra, men det drager tid.

Som strömbåtens bord äro sammanbundna med tunna, lätt böjliga krampor eller sinkor, bör fiskaren medföra sådana jämte redskap för reparationen.

Beställes en båt i Lima eller Transtrands socknar, bör man göra detta tidigt på hösten. I så fall möter ingen svårighet att få den levererad vid Glommens, Klarälfvens eller båda Dalälfvarnes källor.

Bästa platsen torde i så fall vara Fämunds ände, en numera icke obetydande plats. Från Fämunds ände kan man fiska Klarälfven utför till Vänern. Likaså i Österdalsälfven till Elfkarleby. Fisket i Västerdalälfven börjar inom Transtrand antingen vid Hormunsjön eller inom Norge, och dit fraktar nog båtbyggaren båten.

Rörande längre norrut belägna fiskeälfvar vågar jag icke lämna några råd, emedan jag icke har någon tillförlitlig kännedom om dem, men turisten liksom nöjesfiskaren kan helt visst få goda råd om hvad han behöfver genom Svenska Turistföreningens ombud i alla orter.

Har fiskaren skaffat sig båt, återstår dock mycket annat, som är nödigt för en färd till aflägsna vatten, och äfven om fiskevattnet finnes i närheten.

Metstång eller spö.

Ett sådant kan nog göras af fiskaren själf, men därtill fordras både vana, handlag och tid. Innan nybörjaren tänker på att själf förfärdiga

Digitized by Google

ett brukbart spö, är nog klokast att köpa ett sådant.

Leidesdorffska priskuranten upptager flere å sidorna 36 och 37.

Fig. 19. »H. Chalmondeley-Pennell's general rod«.

Med ett Hickory flugspö i tre eller fyra delar till pris ungefär 12 à 18 kr. tror jag sportfiskaren blir belåten, möjligen ock med ett Lady-spö eller ett amerikanskt turistspö, dock vill jag icke förorda något af dem, men däremot är ett spö af ask med mässingshylsor rätt användbart.

Man må dock tillse, att man får ett spö, som är utan skavank. Billigt skall nu för tiden allt vara, men är det fråga om ett flugspö, så lönar det sig att icke knussla på priset, utan laga, att man får det så ändamålsenligt som möjligt är. Men detta förstår knappast den nybörjande fiskaren.

Det finns dock metspön, som äro ändamålsenliga och så väl ihopkomna, att man vore färdig benämna dem idealspön. Ett af dem är det engelska af firman Hardy Brothers »H. Cholmondeley Pennell's general rod». Detta spö är användbart till ömsom flug-, svifvel-

Digitized by Google

fiske och vanligt mete, är särdeles bastant och nästan outslitligt, om det vårdas väl. Spöet är ungefär $4^1/_2$ m. långt, i tre delar af bambu och försedt med genomgående stålcentrum. Af dess fyra spetsar äro tvänne afsedda för flugfiske och göra spöet lika användbart för lax-, forell- och harrfiske.

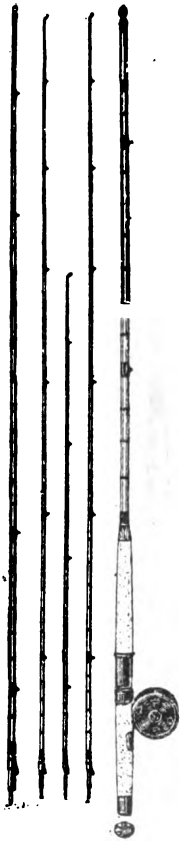

Fig. 20. Spö af »Badminton»-modell.

Ehuru spöet är skäligen styft, är det lätthandterligt, och man kastar väl och långt med det.

Det finns äfven en spets för detta spö, som är afsedd för svifvel och spinnare tilllika med en fjärde spets för ännu tyngre beten.

Lederna äro s. k. »snake rings» af härdadt stål och hålkarne försedda med patentgrepp, hvilket gör det absolut omöjligt för spödelarne att under kasten glida loss. Något billigare faller sig samma firmas »Badmintonspö», som också är bra.

Ett annat är »*F. J.* »eller det *kombinerade spöet.* Äfven detta är ett mycket framstående spö. Det består af åtta delar, hvilka, då 2, 3 och 4 sammansättas, bilda spön, som variera i längd, så att spösatsen bildar 8 spön för olika bruk.

Digitized by Google

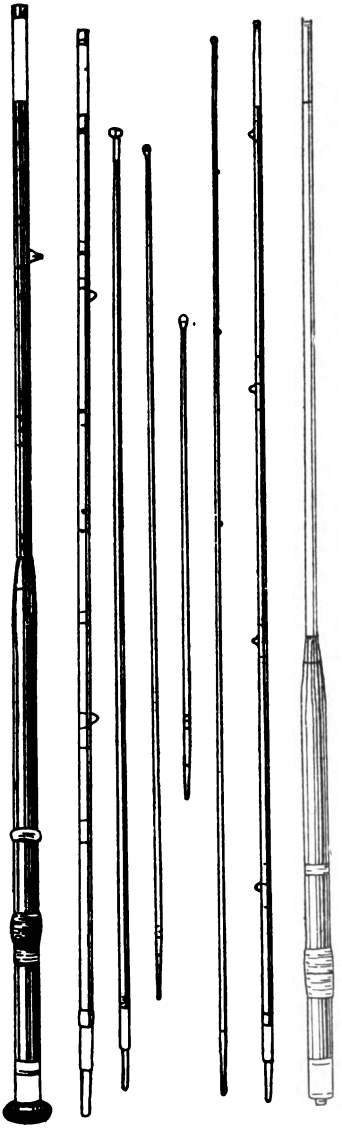

Fig. 21. »F. J.»-kombinerade spöet.

Detta spö är tillkommet för dem, som ej vilja eller kunna hålla sig med särskilda spön för hvarje slag af fiske och är särdeles lämpligt för turister eller sådana vidtströfvande fiskare, som färdas från det ena till det andra vattendraget. Spöet är lätt, elastiskt och mycket välgjordt. Spetsarne äro af »geenheart» och öfriga delar af bambu. Inlagdt, som det är, i fodral, är det lätt att medföra, emedan det hoplagdt icke mäter i längd mer än cirka en meter. Båda dessa förträffliga spön har hr Leidesdorff lofvat att göra tillgängliga i sin fiskredskapshandel.

Digitized by Google

Refven.

Vid valet af refvar gäller helt enkelt att få dem af bästa sort. Som förut framhålles silke tillsammans med tagel. I förutnämda priskurant finnas de af 1:ma kvalitet upptagna i trenne groflekar; de finaste äro fullgoda för harr- och forellfiske, och den gröfsta torde duga för lax, men de äro för korta, emedan den del, som kastas i vattnet, snart slites, så att man misstror den och kapar af refven några meter. Refven i sin helhet blir då snart för kort. Fiskare, som göra längre färder eller fiska ihärdigt, böra skaffa sig dubbel uppsättning af dessa refvar eller beställa längre sådana från England, hvilka genom hr Leidesdorff anskaffas inom loppet af tre veckor.

Jag har äfven begagnat snodda tagelrefvar och funnit dem ganska goda och hållbara, hvarjämte de ha den fördelen att vara billiga. Den fiskare, som icke är alltför flitig, kan mycket väl reda sig med dem.

Sedan fiskaren fått spö och ref, återstår en viktig del af hans spö, nämligen

Rullen.

Sådana finnas af många slag, och såväl Leidesdorffs som Lundgrens priskuranter upptaga flere af dem från den enkla metspörullen upp till expertrullen.

I båda försäljningsmagasinen finnas att välja på mässings-, metall- och förnicklade rullar till olika priser. Alla äro brukbara, och man kan reda sig med dem.

Digitized by Google

S. Allcock & Comp., Redditch i England, hafva patenterat några, som vunnit erkännande. De äro The »Simplex», Ebonite Nottingham, »Duplex»-rullen, vidare den metallriggade ebonitrullen och Mosscrop-rullen.

Denna senare torde stå nästan främst af nu brukliga refrullar och har under senare tider undergått åtskilliga förbättringar, i det den har blifvit förenklad (Fig. 22).

Stommen är gjuten i ett stycke och saknar skrufvar samt kan på ett par sekunder med blotta fingrarne söndertagas och åter ihopsättas, och detta vet nog en fiskare att sätta värde på. Därtill upptar en tretums Mosscroprulle lika mycket ref, som en tre och en half tums sådan af vanlig modell. Vändskifvan är enkel och refven ventileras och blir därigenom mindre utsatt för röta. Därtill är rullen försedd med justerbar broms, som arbetar ljudlöst, och skulle den någon gång råka i olag, är sådant lätt afhjälpt genom att alla delarne lätt kunna åtkommas.

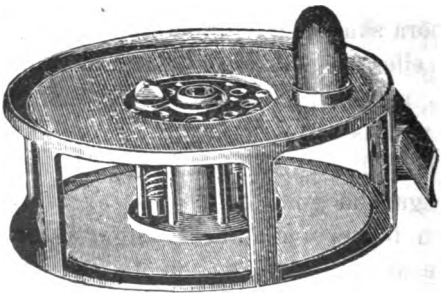

Fig. 22. Mosscroprullen.

Jag vågar därför rekommendera Mosscrops rulle.

Mallochs svängbara kastrulle är ock en rulle att sätta värde på — den bör finnas.

Digitized by Google

Den fiskare, som utrustar sig med en af de ofvannämnda spöen, silke- och tagelrefvar i tillräckliga längder samt en Moscrop eller Mallochs rulle, helst bådadera, vågar jag säga är väl utrustad i så fall.

Men ännu återstår mycket, innan fiskaren är rustad.

Vanligen saknas på refven en ögla, hvilken är nödvändig vid ombyten af så väl det ena som det andra af redskapen. Att öglan är vid och stark på så väl ref som gimp och krok är af vikt. Den åstadkommes på det sätt, att refven vikes dubbel vid änden till ungefär 6 cm:s längd, hvarpå dess öfre del till 2 à 3 cm:s längd bestrykes med tjock kopalfernissa och så lindas fast och stadigt omkring båda delarna af refven en fin och stark silketråd, hvarpå man tillser, att båda ändarne af silketråden blir väl fäst. Därpå fernissas hela den omlindade delen och får torka.

Fördelaktigt är att sedan bindningen blifvit torr bestryka den med i sprit upplöst fint sigillack.

I refvens öglor inträdes vid fiske en s. k. kastlina, eller sentafs (förtöm), äfven försedd med öglor i båda ändarne. Kastlinan göres af fiskaren själf eller köpes, hvilket för nybörjaren torde vara nödvändigt. Den är hopbunden af en s. k. spansk gut- eller sentafs (hvilken fås af silkesmaskens kokon eller puppa) men otillräckligt lång för en kastlina, hvarför den måste hopfogas. Längden på kastlinan brukas olika liksom grofleken. De i Leidesdorffs priskurant sidan 40 upptagna äro från 2 till 6 meter långa, enkla och dubbla.

Digitized by Google

För den mindre vane fiskaren torde kastlinan icke tagas längre än till 2 meter, snarare kortare, beroende på hvilken fisksort man söker.

För harr och laxöring, då man fiskar med fluga eller flugor, är det ingen fördel att hafva kastlinan för lång, ty då denna är mycket lätt och man därtill begagnar små lätta flugor, fordras en viss vana att få dem att gå långt ut. Blåser det därtill litet, är det ännu svårare att få det lätta donet att gå långt, och detta kommer fiskaren själf ganska snart i erfarenhet om.

Till kastlina söker man få den allra bästa gut, och kastlinan bör ock tillses ofta, ty eljest lurfvar den upp sig och ibland brister den till hälften. Man bör därför rätt ofta se till sin kastlina.

»Herkules»-gut är uppfunnen af firman Allcock & C:o i Redditch. Det är vanlig gut, men den är preparerad så, att den är mjuk och böjlig, så att den kan knytas utan fara att brista. Fördelen häraf finner fiskaren snart, ty den svenska gut, som mest förekommer i handeln, är stel och oböjlig och kan icke knytas utan att först uppmjukas i vatten, och hvarken en kastlina, fluga eller annat bete bör, då tafsen utgöres af gut, utbjudas till bete, förr än guten blifvit uppmjukad i vatten.

Hvarje äkta »Herkules»-kastlina och -tafs bär på vidfäst etikett orden »The Herkules Casts».

För harr och öring, då man fiskar i större vatten och från båt, brukar man fästa från en till fem konstgjorda flugor på kastlinan. Flugorna bruka då vara af olika storlekar och färger. För-

Digitized by Google

delaktigt är att hafva flugornas tafsar olika långa eller så, att de med långa tafsar sättas längst ned och den kortaste längst upp.

Fördelen i denna anordning är att flugkrokarne mera sällan trassla ihop sig, och att de kortare ändarne af flugtafsarne icke hänga upp sig på refven.

Valet af flugor

kan icke nöjaktigt uppgifvas. Det kan endast af fiskaren själf utrönas, i hvilket vatten och i hvilken dager och väderlek den ena flugan har företräde framför den andra. Man har, som antydt är, att pröfva olika storlekar och olika färger, genom att på kastlinan fästa flere flugor.

Det beror ock på fiskens storlek i det vatten, man fiskar, med hvad sorts fluga man börjar försöken. I allmänhet kan man taga för gifvet att det är klokast att börja med små flugor.

De flugor jag begagnat i Klar- och Dalälfvarne för öre och harr och funnit bäst, äro de i Leidesdorffs priskurant sid. 40 afbildade enkla n:r 5, 7, 9, 12 och 14. De äro, som det synes, små, men själf har jag förfärdigat mig ännu mindre, och för harr ha små flugor visat sig välfiskande. Öringen däremot har icke visat sig så benägen för de små. För öfrigt förekomma dagar, då så väl harr som öring icke synas vara så särdeles noga med, hvad man bjuder dem, och andra dagar, då man har ganska svårt för att finna flugor, som synas dem värda att fånga.

Gifvetvis är det flugor, som ha företräde. Dessa äro de förutnämnda jämte 8, 10 och 12, med dubbel krok, och slutligen favoritflugor.

Digitized by Google

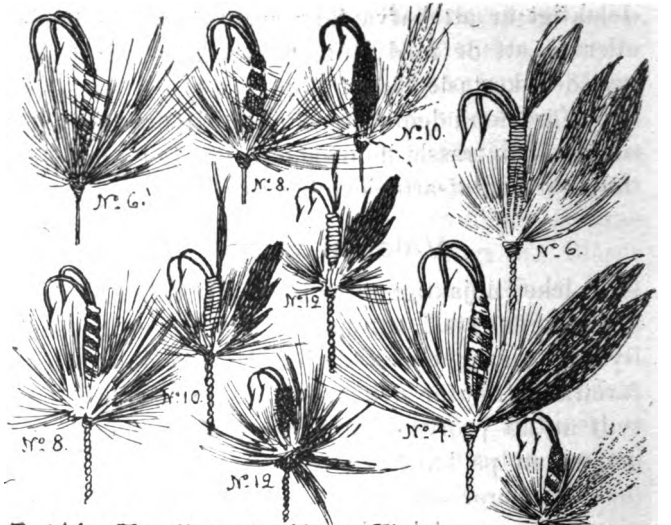

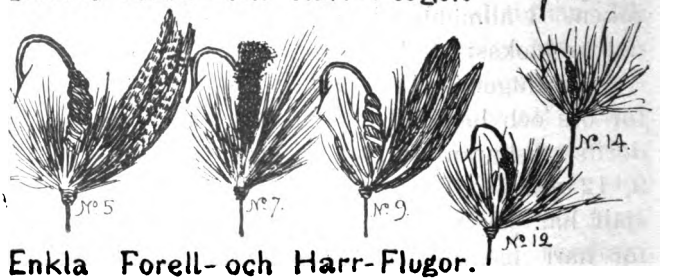

Fig. 23. Flugor i Leidesdorffs katalog.

Digitized by Google

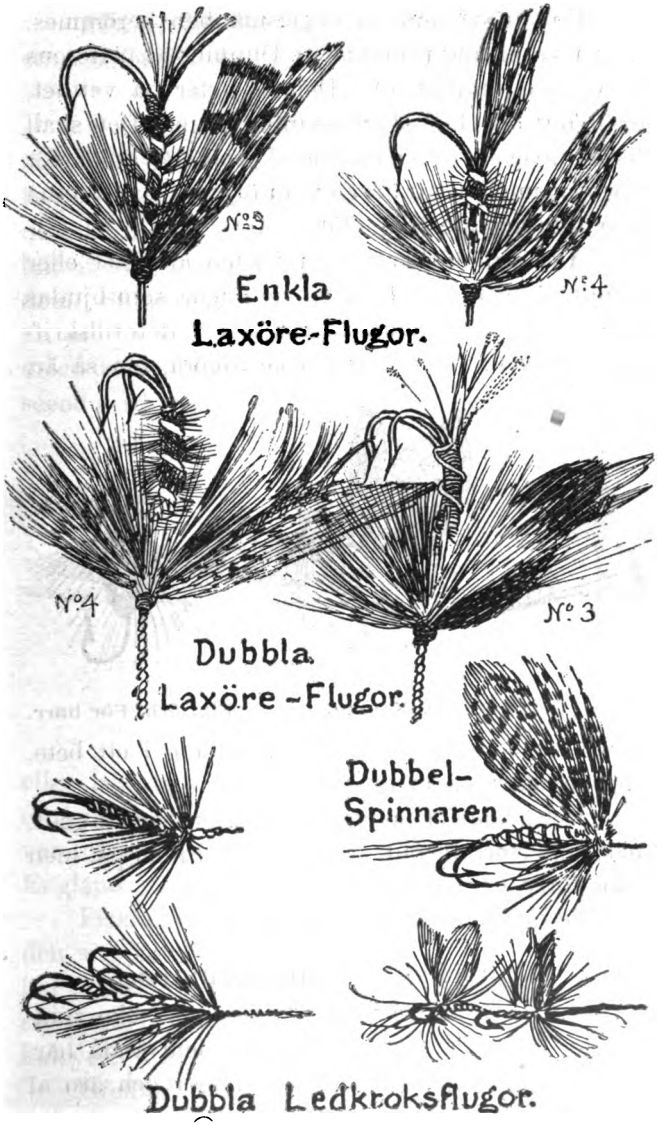

Fig. 24. Flugor i Leidesdorffs katalog.

Digitized by Google

En fluga, som af engelsmännen berömmes, men icke af mig pröfvats, är Dunhills »Luciferous May fly» (majflugan). Denna flyter på vattnet, är ihålig och har genomskinlig kropp. Den skall fiska mycket bra i Skottland och det är därför högst sannolikt, att äfven våra öringar skola finna den tilldragande (Fig. 25).

Alla strömfiskar i våra vatten äro mer eller mindre hugade att taga på de flugor, som bjudas dem. Väderlek, olika dagrar och vatten tillskrifvas orsaken. Jag vågar icke afgöra, om så är,

Fig. 25. Majflugan.

Fig. 26. För harr.

men vet blott, att lyckas man få tag i ett bete, som smakar, så ta de det.

Det är därför nödigt, att fiskaren har ett godt, helst ett stort förråd af flugor att bjuda på, men icke förty kan fisket slå dåligt till.

Då återstår att försöka med

Konstfiskar och spinnare.

Till konstfiskarna höra visserligen icke spinnande flugor, men jag upptager dem ändå här. De benämnas äfven roterande flugor och äro af följande utseende: (Fig. 26, 27, 28).

Digitized by Google

Alla äro de försedda med guttafs och understundom fiska de bra.

Halcyonspinnaren

står helt säkert främst bland dessa mellanting af fluga och spinnare. Då denna spinnare först blef uttänkt, fiskade han äfven bra, men sedan han blifvit förbättrad, torde få kunna mäta sig med den. Skillnaden mellan gamla och nya modellen är, att på den nya spinner den endast med öfre delen af kroppen, hvilket tydligare gifver den utseende af både spinnare och fluga. På ström-

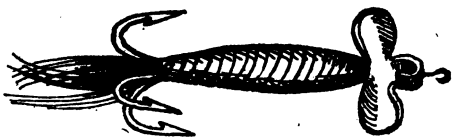

Fig. 27. För laxöring.

Fig. 28. För forell.

eller laxartade fiskar utöfvar den en märkvärdig dragningskraft. Denna är så stor, att dess användning är förbjuden i en del fiskevatten i England.

Fiskare, som användt halcyonspinnare, sätter den mycket högt, och då man med andra beten har misslyckats och de ej utöfvat någon dragningskraft på öringar, har han begärligt tagit halcyonspinnaren.

Ofelbar är han, liksom andra beten, naturligtvis icke, det inser nog fiskaren själf, men bra är den.

Digitized by Google

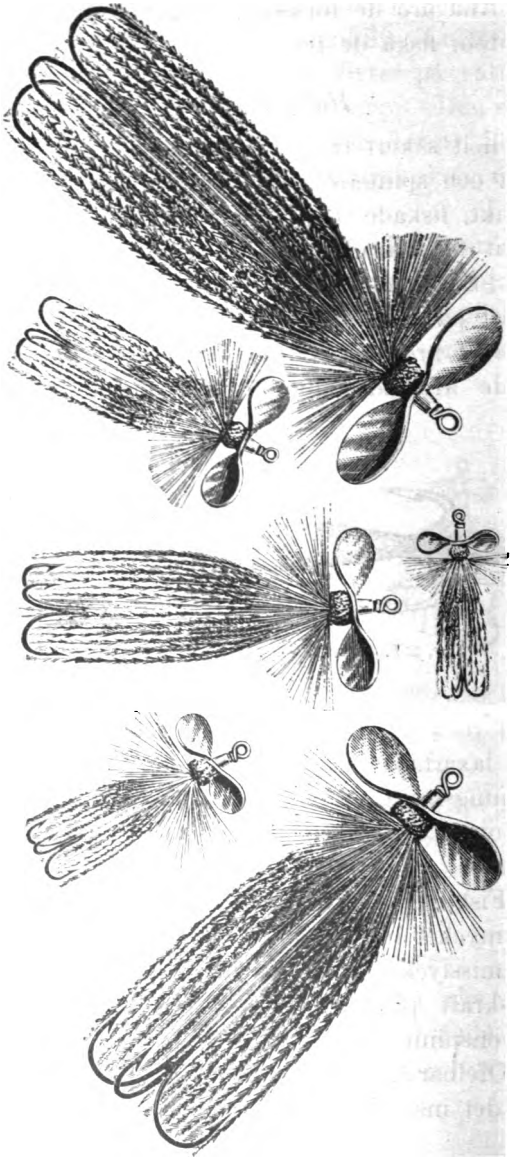

Fig. 29. Halcyonspinnaren.

Digitized by Google

Af figur 29 synes, att den har sex olika storlekar. Den förfärdigas af Hardy Brothers, och säljes i Stockholm af Leidesdorff m. fl.

Propellern är antingen förgylld eller försilfrad, kroppen af det i grönt och gult skiftande fjäderfjunet från påfågelns stjärtfjädrar. Den förgyllda är att föredraga, men därför bör ej fiskaren försumma att medtaga äfven den försilfrade. Storleken lämpas efter fiskens storlek i de vatten, man

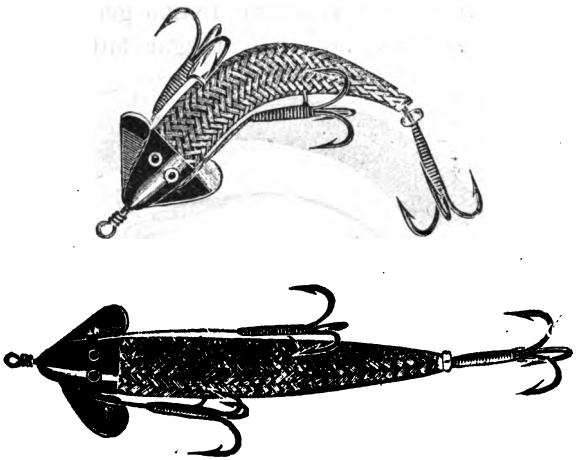

Fig. 30. Phantom.

fiskar i. Är fisken af mera märkbar storlek, äro de största att föredraga.

Spinnarne äro många och af helt olika former och beståndsdelar.

De mest bekanta äro sidenfiskarne, af olika storlekar och målningar, men som de äro kända, uppehåller jag mig ej vid dem. En mindre känd spinnare är den, till formen liknande sidenfiskarna, som kallas »Phantom», af flätad platt ståltråd. Den

Digitized by Google

är, liksom de flesta af våra konstfiskar, förfärdigad af firman S. Allcock & C:o i Redditch. Den är patenterad »Minnow», hvars konstruktion framgår af fig. 30.

Konstfisken är, som benämningen antyder, tillverkad och flätad af platt metalltråd. Såsom företräden framför andra konstgjorda beten af samma slag framhåller firman:

1:o. Stor hållbarhet.

2:o. Att trippelkrokarne, hvilka genom lansartade, åt sidorna utgående taggar lätt och be-

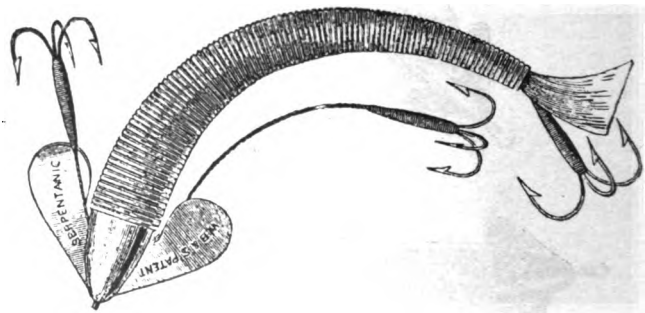

Fig. 31. Elastic.

händigt fästas i betets sida och sålunda hållas på sin rätta plats. Vid fiskens napp hugga de säkert tag genom att släppa betet.

3:o. Med tillhjälp af krokarnes sidotag kan betet gifvas hvilken som helst böjning och sålunda dess förmåga att spinna ökas efter behag, eller dess rörelser förändras till hvälfningar af större eller mindre diameter. Många anse nämligen denna rörelse hos betet vara mera nappförledande än jämna rotationer.

Digitized by Google

Konstfisken är förtjänt af att »underställas öringarnes afgörande». Då blir utslaget nog att lita på.

Elastic är en af Herman Renfors patenterad konstfisk, gjord af ståltråd och i följd däraf mycket hållbar. Den liknar i mycket den föregående. Är målad i samma färger som sidenfiskarna (phantom minnows). I silfver och blått till storlek af 15 cm. och däröfver skall den särskildt för gös vara framstående (Fig. 31).

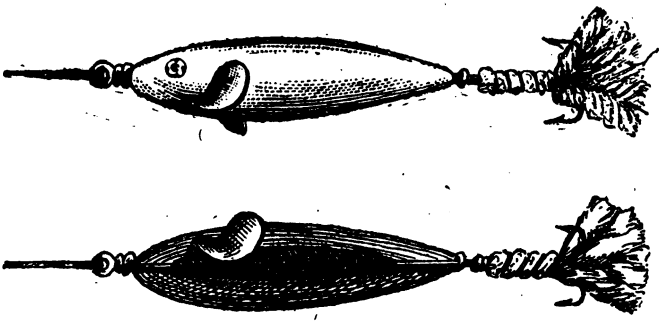

Fig. 32. Castmanspinnaren.

Castman-spinnaren af J. Warner and Sons, Redditch, fig. 32, ger afbildningen af en fiskformad metallplåt, som roterar kring en med sänke försedd stång. Öfversidan förgylld, den undre rödmålad. Den spinner ovanligt lätt och har i vattnet ett mycket lifaktigt utseende. I gräsrika vatten torde det för gäddfiske vara ett godt don — och kan med skäl rekommenderas.

Metallspinnare finnas, som ofvan antydt är, i många former och olika storlekar, så att beskrifva alla dessa anser jag onödigt, då de flesta af dem

Digitized by Google

återfinnas i sportmagasinens illustrerade priskuranter. Några vill jag dock fästa fiskarens uppmärksamhet på. De äro: Allcock & C:os patenterade *The Plunger* (Fig. 33), *Geens-spiral-bete, Ring mon-*

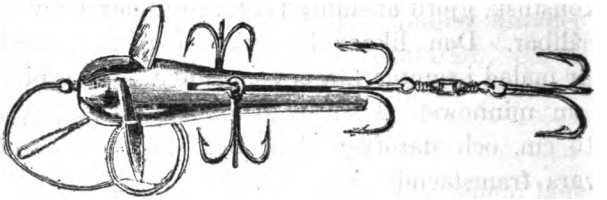

Fig. 33. The Plunger.

terad Devon, Feather Weight Devon (Fig. 34), *The »Spiral Minnow Patent»* (Fig. 35), *Spinnare med naturligt agn.*

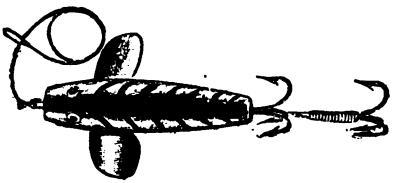

Fig. 34. Feather Weigt Devon.

The Angler's Spinner, af Henry Milword i Redditch, påminner mycket om den förut allmänt kända »Archer» och återgifves i fig. 36. De betet

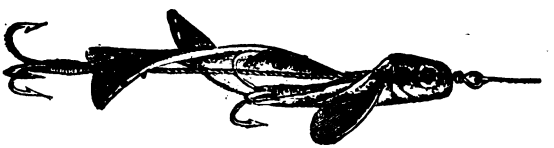

Fig. 35. »The Spiral Minnow» Patent.

fasthållande armarne, hvilkas hakar af fjäderstål inträngа i betet och fasthålla detta, är en bra sak, och värd uppmärksamhet.

Digitized by Google

Coxon-spinnaren har visat sig mycket välfångande i klart vatten. Nybörjaren finner det visserligen svårt att gifva den rätta böjningen,

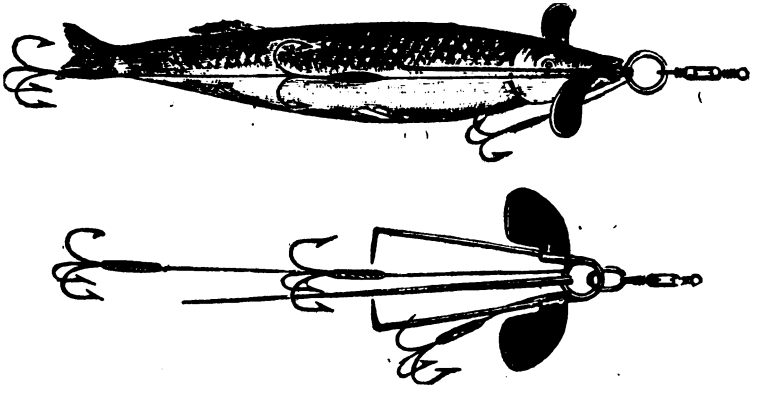

Fig. 36. The Angler's Spinner.

men efter några försök lyckas nog detta. Betet fås att spinna långsamt eller hastigt, lämpadt efter omständigheterna. Detta är en stor fördel. Se fig. 37.

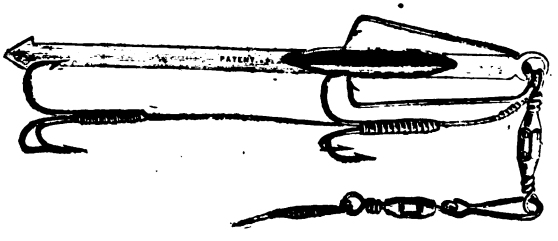

Fig. 37. Coxonspinnaren.

Coxonspinnaren tillverkas af firman S. Allcock och göres i tre storlekar för fiske af lax, gädda och foreller.

Digitized by Google

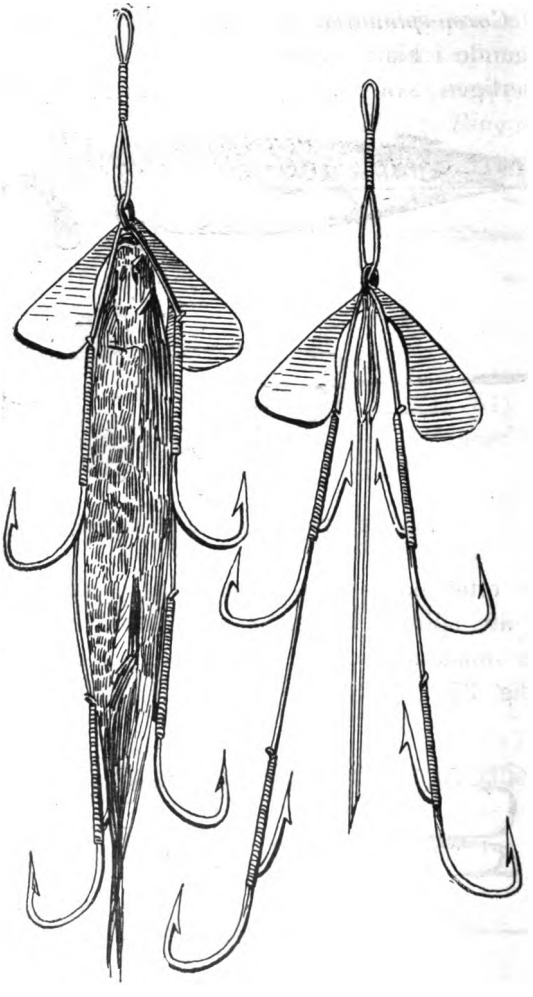

Fig. 38. Salmo salar-spinnaren.

Salmo salar-spinnaren tillverkas af Z. Castrén, Kauhava, Finland. Den är patenterad och intager måhända främsta rummet af alla s. k. svifveldrag

Digitized by Google

för naturligt bete. Spinnarens utmärkta förmåga att hålla sitt tag är beaktansvärd och beror på krokarnes konstruktion, hvilket vid första ögonkastet, på följande fig. klarligen belyses (Fig. 38).

För att betet skall spinna väl är det af vikt att donet rätt agnas. Början göres med den längre af tafsarne i det nedre, inre kroken först fästes vid betet, därpå inre, öfre, hvarvid tillses att tafsen mellan krokarne är spänd, så att de hvardera likformigt uppbära betet, som gifvetvis bör vara uppträdt på nålen; motsatta kroktafsen spännes nu och inre, nedre kroken fästes, därpå inre, öfre. Enkelkrokar på spinnare i allmänhet äro att föredraga framför trippelkrokar, emedan dessa ibland verka som lösbrytande häfarmar åt hvarandra. Fiskaren skall ganska snart komma att märka, att »Salmo Salar»-spinnaren bland spinnare närmar sig idealet.

Daggmask-spinnaren. »Hvarje vatten kräfver sina don,» säger ett fiskareordstäf, och så är det. I mindre vatten, där tillgången är rik på betesfisk, mört, löja m. fl., har roffisken fullt upp med föda och vet, att han utan synnerlig möda kan åtkomma denna.

I sådana vatten och särskildt under lugna dagar, då sjön ligger, som man säger, spegelblank, är det skäl att, sedan andra redskap visat sig omöjliga, försöka daggmaskspinnaren. Fig. 39 återgifver spinnaren agnad med daggmask för att visa, hur detta bör ske. Fig. 39 A lekande med dubbel syskonhake. B. en vanlig trippelkrok, vid hvilken »Salmo Salar»-spinnaren C. är fastlödd, och hvars uppgift är att lämna fäste för dagg-

Digitized by Google

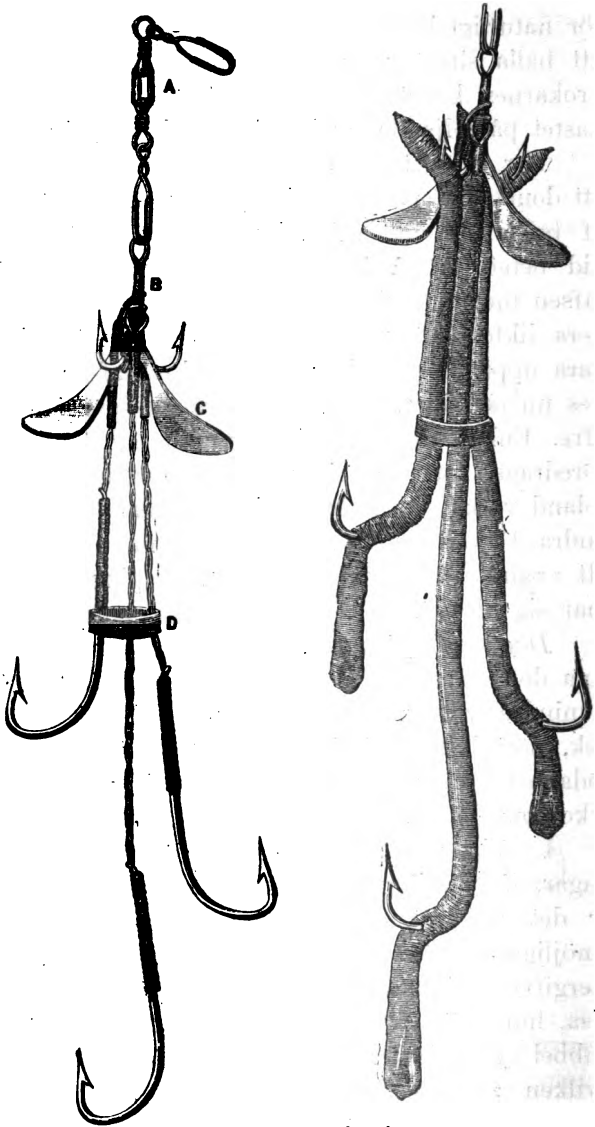

Fig. 39. Daggmaskspinnaren.

Digitized by Google

maskens öfre del. D. en flat gummiring skuren från en slang, afsedd att sammanhålla de spinnande maskarna.

Daggmaskspinnaren utöfvar icke ringa dragningskraft på stor abborre, lax och foreller. Spinnaren har hittills icke funnits i handeln, men kommer att finnas hos hrr Leidesdorff liksom all annan redskap, som i denna lilla uppsats förekommer.

Skeddrag.

Skeddraget är sannolikt den äldsta af våra konstfiskar, emedan det beskrifves redan 1736 i »Fullständig Svensk Hus-Hålds Bok». Det heter nämligen där: »Dragspån af mässing eller och järn är ett bekant fiskedon i alla orter; ju hvitare mässing man kan få i löfvet, ju bättre fiskar han, och måste thess utan leka friskt och qvickt. Refven brukas här (i Wettern) 15 famnar.

Et slags Drag brukes ock här i sjön som är tväggehanda: det ena kallas Oppror, det andra Bottror. Opproret går upp i vattnet, men det senare ned vid bottnen, och brukas om våren efter Röding och Lax in til thet at löfskogen blir grön.»

Och vidare på tal om fisket i sjön Holmen i Östergötland: »Men som förfarenheten lärer, att gäddan icke alla tider nappar draget, eller som man det kallar, är i taget, så måste then som med drag wil fiska, fika och fara, grant gifva ackt uppå, antingen Gäddan leker i Ny eller Nedan; ty leker Gäddan i nedanet, så tager hon i Nyet; men tvert om, leker Gäddan i Nyet, så

Digitized by Google

tager hon i Nedanet.» Detta från 1736. Mera troligt är att draget varit omnämndt förut, ehuru sådant icke är mig bekant. Skeden eller löfvets tidigaste form har sannolikt varit fisklikt och rört sig mindre lifligt i vattnet eller så som de gamles drag, som ännu finnas, göra än i dag. Man har insett att ett löf, som rörde sig lifligare, skulle vara mera fiskande, och så småningom har man omformat och förbättrat dem.

Af de bäst fiskande anföras här:

1:o. *Albiondraget.*

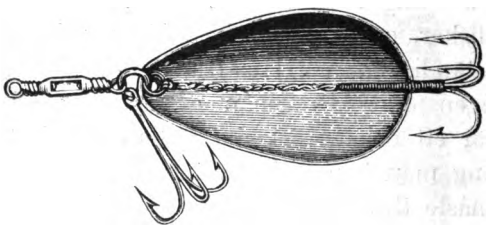

Fig. 40. Albiondraget.

Tillverkas af H. Renfors i Kajana och har olika utseende (Fig. 40):

1) med löfvets insida förgylld, den yttre försilfrad;

2) med löfvets utsida förgylld, den inre försilfrad;

3) med hälften af löfvets ut- och insida längs efter vexelvis förgylld och försilfrad;

4) löfvets båda sidor försilfrade.

N:r 1 rekommenderas såsom det bäst fiskande.

2:o. *Laxdraget* (Salmon spoon).

Engelska firman C. Farlow & C:o, 191 Strand, London, med fritt svängande trippelkrok. An-

Digitized by Google

vändes af laxfiskande engelsmän här i Sverge och Norge. Det är något tyngre än andra skeddrag och passar bäst i stridare vatten. Finnes i flere färger, såsom guld, silfver och koppar samt i olika storlekar. Ett af $2^1/_2$ eng. tums längd synes lagom stort mindre; passa för vatten, där fiskarne äro mindre (Fig. 41).

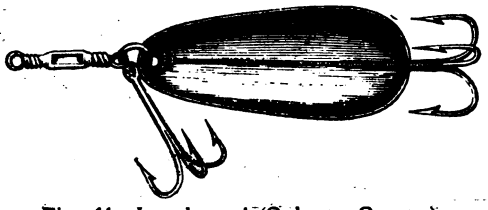

Fig. 41. Laxdraget (Salmon Spoon).

3:o. *Svinryggadt drag* (Hog back spoon).

Monteringen är något afvikande mot det förra, i det att båda krokarne äro fästa vid samma tafs. Löfvet är tungt nog för fiske på medeldjupt vatten utan sänke. Draget är pressadt ryggformigt och

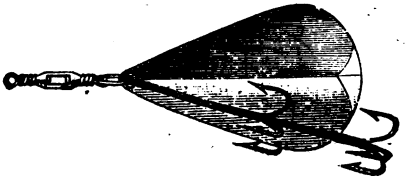

Fig. 42. Svinryggadt drag (Hog back Spoon).

återkastar, då det spinner, ljusstrålarne synnerligen bra. Äfven det är i olika färger och storlekar. 2 tums löf anses lagom stort (Fig. 42).

4:o. *Gudgeondraget.*

Afviker betydligt från de föregående och torde vara att förorda i gräsrika vatten. Det är för-

Digitized by Google

sedt med en s. k. Halifax ring, praktisk nog (Fig. 43).

5:o. *Hardys svinryggade drag.*

Är värdt att underställa samtliga roffiskarnas pröfning (Fig. 44).

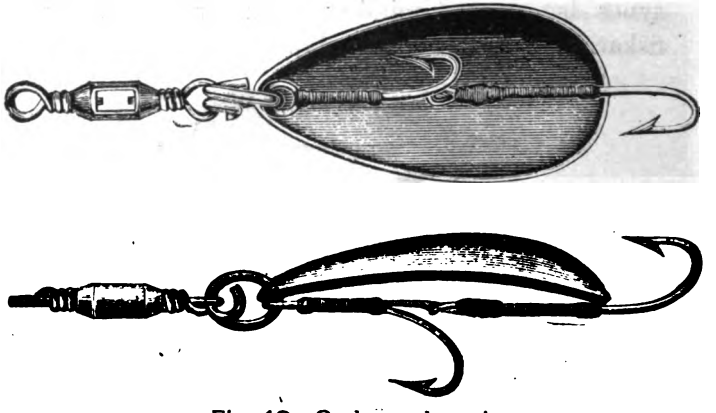

Fig. 43. Gudgeondraget.

Fig. 44. Hardys svinryggade drag.

Håfvar.

Vid vittjande af långrefven, vid mete från båt, vare sig det nu är i lugnt eller strömmande vatten, är fiskaren belåten med en vanlig undertagshåf, såsom förut antydt är, men går han efter stränderna, är ensam och behöfver vada ut i vattnet, är en lätt åtkomlig håf, som utan tids-

Digitized by Google

utdräkt kan begagnas, af nöden. En sådan håf är den af W. T. Hancock & C:o, 4 Pall Mall Place, S:t James, London, tillverkade

Quick-Sure-håfven,

som väger endast 1 eng. skålpund.

Fig. 1 och 2 återgifva håfvens mekanik, som är enkel och stark. I fig. 3 framställes håfven öppen och i fig. 4 sluten för transport (Fig. 45).

Såsom öppen och färdig till bruk har håfven en totallängd af 4 fot, 1 tum, som sluten 2 fot, 9 tum. Det anmärkningsvärdt praktiska i denna håf ligger i dess sinnrikt konstruerade, automatiska »lock-fast»-mekanik: med en enda knyck och med en hand förvandlas den vid metarens bälte eller ett knapphål i rocken hängande, hopslagna håfven till en öppen sådan, färdig till bruk. En tryckning på den vid mekaniken anbragta knappen, och håfven nedfaller hopslagen utefter skaftet. Oafsedt triangelformen, som nu allmänt användes och är den bästa för en undertagshåf, kan »Quick-Sure»-håfven godt sägas vara den för närvarande bästa i sitt slag.

Man skulle tycka, att flertalet metare borde väl kunna handtera ett så enkelt redskap som håfven, men så är tyvärr ej fallet; 80 % af dessa hafva tydligen ej sett håfven använd annat än till flugfångst! Då fisken är så pass uttröttad, att han bör kunna tagas i håfven, sänkes denna under vattenytan och hålles stilla, tills fisken blifvit förd rätt öfver håfven; genom att nu något sänka på spöet eller gifva efter på refven låter metaren fisken med *hufvudet före* sjunka mot håfven, som i detta ögonblick höjes ur vattnet. Blott allt onö-

Digitized by Google

digt fjäsk bannlyses, är tillvägagångssättet det möjligast enkla och fiskens förlust är nära nog omöjlig.

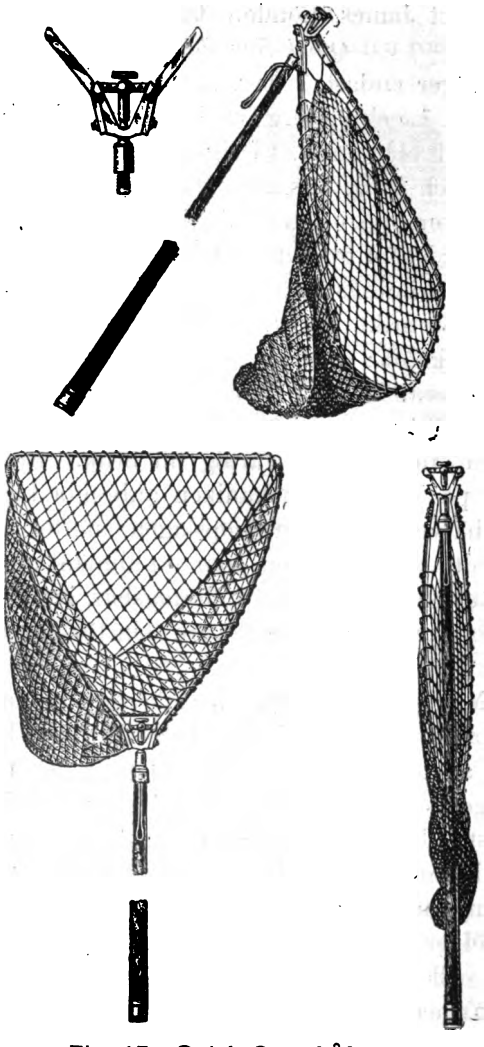

Fig. 45. Quick-Sure-håfven.

Digitized by Google

En annan mycket ändamålsenlig håf är den s. k.

G. F. G.-håfven.

Denna håf, uppfunnen och patenterad af major G. F. Gamble i Dublin, har genom sin enkla konstruktion, obetydliga vikt, stora hållbarhet, prisbillighet och lätthet att transportera tillvunnit sig ett ganska allmänt erkännande. Den förtjänar därför äfven väl att blifva känd af vårt lands metare. Illustrationerna (Se fig. 47, 48 och 49) göra hvarje utförlig beskrifning öfverflödig; nämnas må dock, att ringen förmår uppbära en död

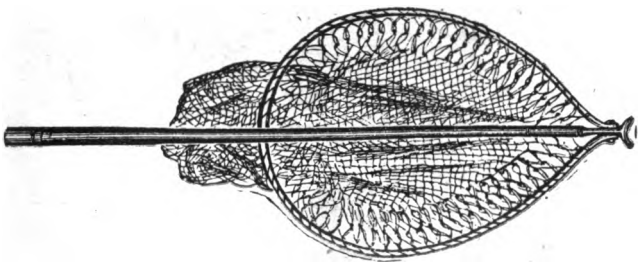

Fig. 46. G. F. G.-håfven.

vikt af 8 eng. skålpund, att skaftet göres i tre olika längder, 21, 30 och 36 tum, att håfven tillverkas af W. J. Cummins, Bishop, Auckland, England, till det billiga priset af 10 sh. 6 p.

Sänken.

Det är nog så, att man tycker ett sänke kan ha hvilken form som helst, emedan det i alla fall fullgör hvad man därmed åsyftar, men fiskaren kommer snart att märka, att det är bra att ha sänken, som äro väl konstruerade.

Digitized by Google

Fig. 47.

Fig. 48.

Digitized by Google

Fig. 49.

Leidesdorffska priskuranten, sid. 29, utvisar flere sådana.

Intet af dem kan täfla med

Archer Jardine-sänket.

Sänket kan anbringas på refven eller linan och borttagas inom ett ögonblick utan någon som

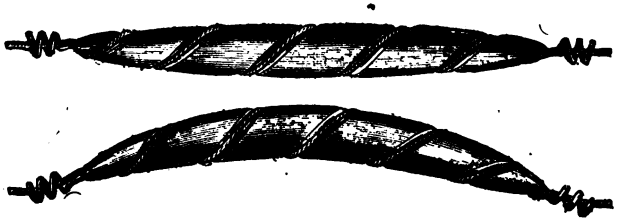

Fig. 50. Archer Jardine-sänket.

Digitized by Google

helst påträdning. Linan viras rundt sänket i en för densamma afsedd fåra och kvarhålles där säkert i följd af friktionen utan något vidare åtgörande. Vid sänkets hvardera ändar lägges linan inom den lilla mässingstrådspiralen.

Archersänkets utseende framgår ur närstående afbildningar (Fig. 50).

Det ena sänket är rakt, det andra bågformigt böjdt och användes vid spinn- och dragfiske till förekommande af kink i linan. Det kan naturligtvis gifvas en större eller mindre kurva efter behof.

Vid mete med agn eller mask i strida och steniga strömmar har jag som sänke begagnat en genomborrad lodbösskula. Den har visat sig mycket bra därigenom att den sällan fastnat utan hoppat ledigt från sten till sten. Därigenom att den blifvit genomskuren på ena sidan allt intill genomborrningen, hvilken gjorts för att lämna plats åt refven, har den varit lätt att både sätta på och taga af med hjälp af den för såväl fiskaren som jägaren oumbärliga täljknifven.

Fiskaren i såväl lugnt som ännu mera i strömmande vatten behöfver allt emellanåt reparera sin redskap, och därtill fordras ett och annat, som jag vill angifva.

Lösa krokar af alla slag, silke i olika kulörer, en liten flaska kopalfernissa jämte dubletter af konstfiskar torde vara det hufvudsakligaste. Blir fiskaren litet mera van, skall han snart veta, hvad han behöfver, och hvad han bör medtaga på kortare eller längre färder.

Det är fördelaktigt att hafva all fiskredskap i mörka färger.

Digitized by Google

Jag skulle önskat att i detta lilla arbete litet mera omständligt kunna upplysa om *laxfiske*, d. v. s. storlaxen, men därtill är utrymmet för att kunna göra detta mera utförligt, begränsadt, och knappast skall nöjesfiskaren eller turisten komma att besöka platser, där laxfiske med fluga, agn eller konstfisk kan förekomma, emedan sådana platser redan äro upptagna af laxmetare ex professo. Att fånga lax med fluga är för öfrigt ingen lätt sak, ännu svårare är att gifva några tillförlitliga råd, då det gäller den mängd af vatten inom vårt land, där laxmete kan med fördel idkas.

Redan för så lång tid sedan som i början af 1820-talet, eller då mr Lloyd fiskade i snart sagdt alla våra älfvar, framkastade han frågan, hvarför *laxen dels ej tog och dels sällsynt nappade på konstflugor i älfvar, som rinna från väster till öster, då han gjorde goda fisken med fluga i älfvar, som rinna från öster till väster.*

Naturforskaren mr Weehlwrigts gjorde mig samma fråga på 1850-talet. Visserligen anar jag orsaken, men vågar ej uttala den, men att man får flere laxar på flugor i de vatten, som utfalla i västerhafvet, än i nordligare Östersjön, därom hyser jag intet tvifvel.

Lax metas på flugor där och hvar, men det är af mera erfarna fiskare, och jag tror nöjesfiskaren-nybörjaren, gör klokt i att dröja med den saken tills han hinner skaffa sig erfarenhet. Laxar skall han likafullt få, om ej till något större antal, på den redskap, som förut här angifvits.

Harr- och öringsfisket är det mest gifvande i de floder jag fiskat, eller Klarälfven från Fä-

Digitized by Google

mundsjön och till Rådaforsarne och i Dalälfvarne med största delen af deras bifloder till Siljan. Laxöringar, foreller eller lax till högre vikt än fjorton skålpund, har jag icke fått, och högst få sådana, men ingen på fluga utan alla med bete af mört, små harr och elrizor. Öringar på en kilo eller en och en half, och i Klarälfven många på 2 à 2½ kg. har jag fått, men hade jag haft tillgång på naturliga beten, tror jag, att jag äfven fått större laxar.

Få stora öringar, d. v. s. på 2½ à 3 kg., har jag fått på fluga; de ha tagit antingen på elrizor eller skeddrag och andra konstfiskar, liksom de allra största.

I Ätran och Nissan har jag icke heller fått några större öringar, troligen därför att jag i de vattnen icke haft tillfälle att fiska vid tjänligaste årstid.

I Gefleån har jag sett en lax, vägande 16 skålpund, fiskad af en därboende fiskare, men då jag försökt där fått endast små. Fiskaren sade mig, att han såväl där som vid Älfkarleby begagnade stora, svarta flugor. En sådan fluga skaffade jag mig; den var alldeles lik den å nästa sid. afbildade laxflugan, gjord af svarta tuppfjädrar och orrstjärt, med kropp af mörkgrönt silke med guld. Jag har försökt den i många vatten, men aldrig lyckats. Därför är jag öfvertygad om att spinnaren med naturligt bete är det don, hvarmed man lyckas bäst i alla vatten, vare sig man nu söker rof- eller laxartade fiskar i strömmande eller lugnt vatten.

Digitized by Google

Bästa sättet att bevara den fisk, jag fört hem, har varit att fläka den i ryggen och torrsaltad

Fig. 51. Laxflugor.

låta den ligga ett à ett och halft dygn och sedan soltorka den. Harr och öringar först torkade

Digitized by Google

och sedan halstrade är något som man på smörgåsbordet kan bjuda hvem som helst.

Att salta fisk i fjärdingar har jag ock pröfvat. De ha fått innanmätet urtaget så fort det kunnat ske, och i bukhålan har inlagts ymnigt med salt, hvarpå de fast nedpackats i fjärdingen och där fått stå en, stundom två veckor, hvarefter de upptagits, rentorkats och åter nedlagts i fjärdingen, hvilken sedan blifvit fylld med en lake af 5 hekto salt, 2 gram salpeter och 4 gram socker till hvarje kanna vatten, som uppkokats och påhällts fiskarne, sedan laken kallnat. Så behandlad fisk har hållit sig frisk öfver vintern.

Digitized by Google

INNEHÅLL,

	Sid.
Förord	2.
Till sommargästen	5.
Ryssjor	6.
Hängryssja eller lakstrut	8.
Nät	9.
Vase	11.
Ståndkrok	12.
Mete	16.
Mete i lugnvatten	16.
Abborrfiske	22.
Svifvel- eller slantspö	24.
Mjärde eller kupa	27.
Slantfiske	28.
Formalin och dess användning	30.
Drag eller dragfiske	34.
Vintermete	38.
Långref	46.
Agnfiske	53.
Idfiske	60.
Sik	63.
Braxen	68.
Bäckforell eller laxöring	69.
Röding	74.
Harr- och forell- eller öringsfiske	76.
Metstång eller spö	81.

Digitized by Google

Sid.
Ref ..... 85.
Rulle ..... 85.
Valet af flugor ..... 89.
Konstfiskar och spinnare ..... 92.
Skeddrag ..... 103.
Håfvar ..... 106.
Sänken ..... 109.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

På **Alf. Samuelssons förlag** ha i bokhandeln utkommit:

Jagt, Fiske och Vildmarkslif af *Gustaf Schröder.* Pris kr. 3: 50.

»Säkert är, att den klara och skarpa iakttagelseförmåga, som utmärker författaren, samt den på samma gång lugna och färgrika stil, hvarmed han utför sina skildringar, göra dessa i hög grad underhållande och njutbara för en hvar med öga och intresse för naturens mångskiftande lif och skönhet.»

Stockholms Dagblad.

En bok om egna hem. *Vägledning vid uppförandet af smärre boningshus på landet.* Af *H. S. Rudblad.* Med 12 illustrationer. *2:a upplagan.* Pris kr. 1: 25.

Arbetet innehåller, utom en kortfattad byggnadslära, tolf planritningar jämte kostnadsförslag till boningshus om ett t. o. m. fyra rum och kök (utom vindsrum).

Gröna Biblioteket. Jagt- och Äfventyrsskildringar, samlade af *L. Sundström.* Häft. kr. 5: —. Bunden kr. 6: —. Med 130 illustrationer.

»Ett bättre urval inom den afsedda litteraturgrenen än hvad här skett för att fylla det 580 sidor dryga arbetet torde knappast låta tänka sig.» *Svenska Kennelklubbens Tidskrift.*

Sommargästen. *Ett och annat, som kan vara af intresse att känna, när man ligger ute på sommarnöje.* Af *A. Holmkvist.* Med två färglagda planscher, två kartor (öfver kappseglingsbanorna vid Kanholmsfjärden och vid Sandhamn) och flere illustrationer. Pris kr. 1: 50.

Ur innehållsförteckningen må anföras:

Väderleksutsigter. Badning. Krocketspelet. Kägelspelet. Lawntennis. Rodd. Segling. Fyrverkeri. Fiske. Räddning af drunknande. Jagttabell. Allmännyttigt.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

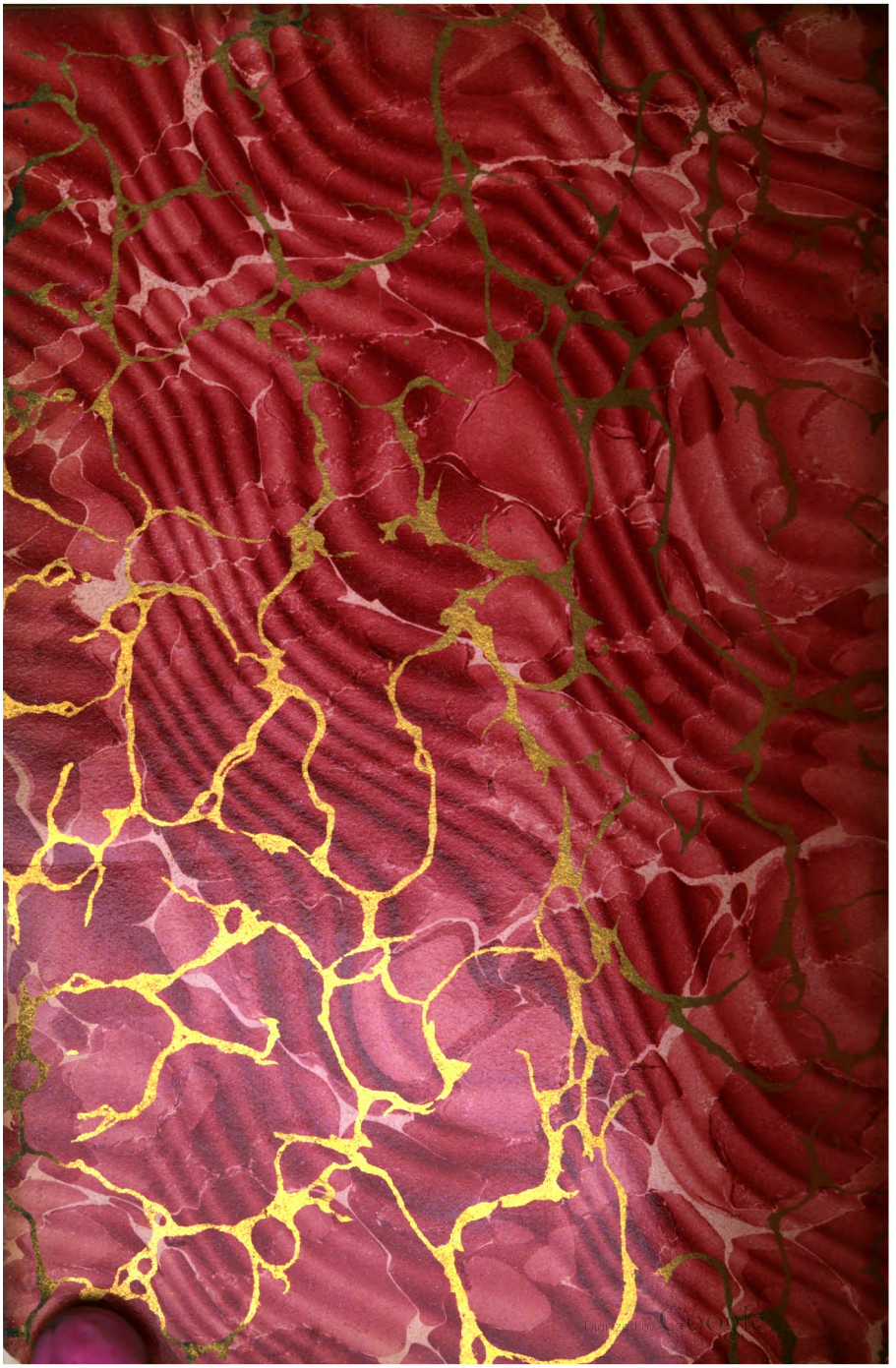
Digitized by Google

HARVARD · COLLEGE · LIBRARY
GIFT · OF
DANIEL · B · FEARING
CLASS · OF · 1882 · : · A · M · 1911
OF · NEWPORT
· 1915 ·
THIS · BOOK · IS · NOT · TO · BE · SOLD · OR · EXCHANGED

Digitized by Google